

ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΚΥΠΡΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ & ΣΠΟΥΔΩΝ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟΥ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ:

**“Κυπριακές δραματικές σειρές και η
κατασκευή της πραγματικότητας: Έλεγχος της
σχέσης μηνύματος-κοινού μέσω των
μηχανισμών της θεωρίας της καλλιέργειας της
κοινής γνώμης”**

Νικόλας Σόρος
Λεμεσός 2014

Πνευματικά δικαιώματα

Copyright © Νικόλας Σόρος, 2014

Με επιφύλαξη παντός δικαιώματος. All rights reserved.

Η έγκριση της πτυχιακής εργασίας από το Τμήμα Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου δεν υποδηλώνει απαραίτητως και αποδοχή των απόψεων του συγγραφέα εκ μέρους του τμήματος.

Θα ήθελα αρχικά να ευχαριστήσω θερμά τον επιβλέποντα της πτυχιακής μου εργασίας, Δρ. Διονύση Πάνο για την πολύτιμη βοήθεια του, και για την σωστή καθοδήγηση και υποστήριξη την οποία μου προσέφερε. Τον ευχαριστώ επίσης και για το ότι πίστεψε σε εμένα και μου έδωσε την ευκαιρία να συνεργαστούμε, αφού μέσα από την συνεργασία μας αποκόμισα σημαντικές εμπειρίες. Επιπρόσθετα θα ήθελα να ευχαριστήσω και τον Δρ. Στέλιο Στυλιανού για την εξαιρετική συνεργασία και για την συνεχή υποστήριξη του, και βοήθεια την οποία μου προσέφερε κατά την διάρκεια των σπουδών μου. Έπειτα θα ήθελα να ευχαριστήσω και όλους τους ακαδημαϊκούς του τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου οι οποίοι μου προσέφεραν τις απαραίτητες γνώσεις αναφορικά με το αντικείμενο της επικοινωνίας και του διαδικτύου. Οφείλω ένα εξίσου μεγάλο ευχαριστώ στους στενούς μου φίλους και συμφοιτητές οι οποίοι στάθηκαν δίπλα μου κατά την διάρκεια των σπουδών μου κάνοντας αυτή την εμπειρία αξέχαστη. Τέλος, θα ήθελα ιδιαίτερα να ευχαριστήσω τους γονείς μου, Ουίλιαμ Σόρο και Βικτώρια Σόρο για την συνεχή υποστήριξη τους και βοήθεια στην εκπλήρωση των στόχων μου. Την παρούσα πτυχιακή εργασία την αφιερώνω στους γονείς μου.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα πτυχιακή εργασία με τίτλο, “Κυπριακές δραματικές σειρές και η κατασκευή της πραγματικότητας: Έλεγχος της σχέσης μηνύματος - κοινού μέσω των μηχανισμών της θεωρίας της καλλιέργειας της κοινής γνώμης ” εκπονήθηκε από τον Νικόλα Σόρο, φοιτητή του Τμήματος Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου υπό την επίβλεψη του Δρ. Διονύση Πάνου, και ολοκληρώθηκε τον Απρίλιο του 2014.

Η εργασία αυτή ασχολείται με το πώς οι Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών με βάση την θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης (cultivation theory). Αρχικά, η μεθοδολογία η οποία χρησιμοποιήθηκε για την διεκπεραίωση της παρούσας έρευνας ήταν αυτή της ποσοτικής. Σε πρώτο στάδιο έγινε ανάλυση περιεχομένου σε όλες τις Κυπριακές δραματικές σειρές της περιόδου 2013-2014, έτσι ώστε να γίνει κατανοητό πώς οι Κυπριακές δραματικές σειρές παρουσιάζουν την Κυπριακή κοινωνική πραγματικότητα. Ακολούθως με βάση τα ευρήματα της ανάλυσης περιεχομένου δημιουργήθηκαν γνωστικοί χάρτες μέσα από τους οποίους έγινε ο έλεγχος, για να βρεθούν τα θέματα τα οποία όλες οι Κυπριακές δραματικές σειρές παρουσιάζουν. Τα θέματα στα οποία καταλήξαμε ήταν οι γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα, η συζυγική απιστία και η οικογενειακή αποξένωση κυρίως στα παιδιά τα οποία τσακάνονται συνεχώς με τους γονείς τους. Μετά και από την ανάλυση περιεχομένου έγινε η σύνταξη του ερωτηματολογίου που είχε ως στόχο να μελετήσει, εάν οι αντιλήψεις των τηλεθεατών σε αυτά τα θέματα όπως επίσης και η ικανοποίηση τους από την ζωή επηρεάζονται από την έκθεση τους στις Κυπριακές δραματικές σειρές. Επιπρόσθετα για τον έλεγχο αυτών των αντιλήψεων χρησιμοποιήθηκαν και άλλες μεταβλητές όπως είναι ο ρεαλισμός των σειρών, η έκθεση στην τηλεόραση, το φύλο και η ηλικία. Η ηλικία των τηλεθεατών χρησιμοποιήθηκε επίσης και για τον έλεγχο της υπόθεσης η οποία αναφέρει ότι, οι αντιλήψεις πιο νεαρών ατόμων θα επηρεαστούν από τα τηλεοπτικά μηνύματα, σχετικά με τα θέματα τα οποία αναφέρονται στον γάμο και την συζυγική απιστία, και ο λόγος είναι γιατί δεν έχουν κάποιες εμπειρίες πάνω σε αυτά. Στην συνέχεια το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε σε άτομα τα οποία παρακολουθούν τις Κυπριακές δραματικές σειρές. Μετά και από την συλλογή όλων των ερωτηματολογίων ακολούθησε ο στατιστικός έλεγχος τους μέσω του λογισμικού SPSS.

Τα συμπεράσματα τα οποία προέκυψαν μέσω του στατιστικού ελέγχου είναι ότι, οι Κυπριακές δραματικές σειρές δεν επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με τους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα, την συζυγική απιστία και την οικογενειακή αποξένωση στην Κύπρο. Όπως επίσης, οι Κυπριακές δραματικές σειρές δεν επηρεάζουν την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή. Σχετικά με την ηλικία το συμπέρασμα το οποίο προκύπτει είναι ότι, πιο νεαρά άτομα δεν επηρεάζονται από τα τηλεοπτικά μηνύματα σε θέματα τα οποία έχουν να κάνουν με τον γάμο και την συζυγική απιστία. Αυτό όμως στο οποίο καταλήγει η συγκεκριμένη έρευνα είναι ότι, η έκθεση στην τηλεόραση και γενικότερα όλο το τηλεοπτικό περιεχόμενο επηρεάζει τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με το ότι στην Κύπρο υπάρχουν πολλοί γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα.

Λέξεις – Κλειδιά: Κυπριακές δραματικές σειρές, θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης, επιδράσεις των Μέσων, αντιλήψεις.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ	iii
ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ	iv
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	v
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	vi
ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ.....	vii
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	1
1. Περιγραφή προβλήματος – Αναγκαιότητα Έρευνας.....	3
2. Βιβλιογραφική Ανασκόπηση.....	4
2.1. Η κατασκευή της πραγματικότητας	4
2.2. Η έρευνα “Cultural Indicators”	5
2.3. Η θεωρία της “ καλλιέργειας της κοινής γνώμης”	6
2.4. Σαπουνόπερες.....	8
2.5. Συμπεράσματα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση	9
3. Μεθοδολογία	11
3.1. Ανάλυση περιεχομένου	11
3.2. Ευρήματα ανάλυσης περιεχομένου	11
3.3. Ερευνητικές υποθέσεις	12
3.4. Ερωτηματολόγιο Έρευνας.....	14
3.5. Πληθυσμός ενδιαφέροντος και δειγματοληψία.....	16
4. Ανάλυση Δεδομένων.....	17
4.1. Ανάλυση Ερωτηματολογίου.....	17
5. Παρουσίαση Αποτελεσμάτων	18
5.1. Μονομεταβλητή ανάλυση	18
5.2. Ανάλυση συσχετίσεων	27
6. Συμπεράσματα.....	31
7. Περιορισμοί Έρευνας – Μελλοντικές Έρευνες.....	34
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.....	35
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ.....	38
1. Κωδικολόγιο Ανάλυσης Περιεχομένου.....	38
2. Γνωστικοί Χάρτες	40
3. Ερωτηματολόγιο.....	43

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Πίνακας 1: Απλές συσχετίσεις μεταξύ έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές, έκθεσης στην τηλεόραση και ρεαλισμού των σειρών με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα.....	27
Πίνακας 2: Συσχετίσεις με ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας.....	28
Πίνακας 3: Απλές συσχετίσεις μεταξύ ηλικίας και αντιλήψεων των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα.....	29

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Διάγραμμα 1: Φύλο	18
Διάγραμμα 2: Ηλικία.....	19
Διάγραμμα 3: Ωρες έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές.....	19
Διάγραμμα 4: Ωρες έκθεσης στην τηλεόραση	20
Διάγραμμα 5: Ρεαλισμός των σειρών (1)	21
Διάγραμμα 6: Ρεαλισμός των σειρών (2)	21
Διάγραμμα 7: Ρεαλισμός των σειρών (3)	22
Διάγραμμα 8: Ρεαλισμός των σειρών (4)	22
Διάγραμμα 9: Ικανοποίηση από την ζωή (1).....	23
Διάγραμμα 10: Ικανοποίηση από την ζωή (2).....	23
Διάγραμμα 11: Ικανοποίηση από την ζωή (3).....	24
Διάγραμμα 12: Ικανοποίηση από την ζωή (4).....	24
Διάγραμμα 13: Πόσοι γάμοι στην Κύπρο πιστεύετε ότι έχουν προβλήματα;.....	25
Διάγραμμα 14: Γενικά πόσοι ενήλικες που είναι παντρεμένοι, πιστεύετε ότι έχουν ερωτική εξωσυζυγική σχέση στην Κύπρο;.....	25
Διάγραμμα 15: Πόσα παιδιά, πιστεύετε, στην Κύπρο τσακώνονται συνεχώς με τους γονείς τους; ...	26

ΑΠΟΔΟΣΗ ΟΡΩΝ

Cultivation Theory

Cultural Indicators

Institutional process analysis

Message system analysis

Cultivation analysis

M.M.E

Θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης

Πολιτισμικοί δείκτες

Ανάλυση των οργανισμών των Μέσων

Ανάλυση των μηνυμάτων της τηλεόρασης

Ανάλυση των τηλεθεατών με βάση την
θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης

Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Ζούμε σε ένα κόσμο όπου τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας κατέχουν μία κυρίαρχη θέση στην ζωή του ανθρώπου. Από την αρχή της ανθρώπινης ιστορίας πάντα ο άνθρωπος εφεύρισκε τρόπους και μηχανισμούς οι οποίοι θα του επέτρεπαν να μπορεί να επικοινωνεί με όλο και περισσότερα άτομα. Οι μηχανισμοί αυτοί που έκαναν εφικτή την μαζική επικοινωνία ήταν αρχικά το τυπογραφικό πιεστήριο, ο τηλεγράφος, το ραδιόφωνο, η τηλεόραση, το διαδίκτυο κ.α. Έχουμε έτσι μια επικοινωνία η οποία συνεχώς αλλάζει και επίσης μία κοινωνία η οποία προσπαθεί να προσαρμοστεί (Mackay & O'Sullivan 2006:1). Κύριο όμως χαρακτηριστικό των Μ.Μ.Ε είναι η δύναμη η οποία έχουν στο να μπορούν σχετικά εύκολα να επηρεάζουν την κοινή γνώμη. Αυτό φαίνεται όπως υποστηρίζει και ο Fiske (2011), μέσα από τα παραδείγματα δικτατορικών καθεστώτων και επαναστατικών κινημάτων τα οποία χρησιμοποιώντας τα Μέσα, κατάφεραν να επηρεάσουν χιλιάδες ή και εκατομμύρια ανθρώπους (Fiske 2011:25-26). Κοντά σε αυτό υπάρχουν και άλλα παραδείγματα τα οποία δείχνουν την επιρροή που έχουν τα Μέσα στους ανθρώπους. Κάποια από αυτά είναι και η ραδιοφωνική εκπομπή του Orson Welles “ο πόλεμος των κόσμων”, η οποία εκπομπή έσπειρε τον πανικό σε χιλιάδες άτομα (Cantril et al., 1940 cited in McQuail et al., 2003). Επιπρόσθετα έχουμε και αναρίθμητα παραδείγματα επίδρασης των Μέσων και από την καθημερινή μας ζωή, όπως αναφέρει και ο McQuail (2003), ντυνόμαστε με βάση το δελτίο καιρού, ψωνίζουμε αγαθά τα οποία βλέπουμε να διαφημίζονται στην τηλεόραση και επίσης επηρεαζόμαστε απ’ όσα ακούγονται στις ειδήσεις (McQuail et al., 2003:477-478).

Βλέποντας όλα αυτά, οι ερευνητές των Μέσων ήρθαν αντιμέτωποι με μία νέα πρόκληση. Η πρόκληση αυτή είχε να κάνει με την προσπάθεια να εξακριβώσουν πως τα Μ.Μ.Ε επηρεάζουν τους ανθρώπους και αν αυτές οι επιδράσεις είναι βραχυπρόθεσμες ή μακροπρόθεσμες (McQuail et al., 2003:477-478). Συγχρόνως, η ανάγκη των ερευνητών να κατανοήσουν την επίδραση των Μέσων είχε ως αποτέλεσμα να δημιουργηθεί μία νέα επιστήμη. Η επιστήμη αυτή έφερε την ονομασία “Κοινωνική Στατιστική” και ξεκίνησε αρχικά από τις Η.Π.Α το 19^ο αιώνα. Από την συγκεκριμένη περίοδο και μετά το πεδίο το οποίο μελετούσε τις επιδράσεις των Μέσων όλο και μεγάλωνε. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα την δημιουργία διαφόρων σχολών σκέψης όπως αυτής της Φρανκφούρτης και του Μπίρμινγχαμ. Επιπλέον, μέσα από διάφορες έρευνες υπήρξαν και διάφορες θεωρίες σχετικά με τις επιδράσεις του ακροατηρίου όπως αυτές των χρήσεων και ικανοποιήσεων, της σπειροειδούς γραμμής της σιωπής κ.α. (Carriger & Ασλανίδου 2004:13-45). Αποτέλεσμα όλων αυτών, ήταν να δημιουργηθεί ένας μεγάλος όγκος πληροφοριών σχετικά με το πώς τα Μέσα επιδρούν στους ανθρώπους. Η πληθώρα όμως των νέων θεωριών και προσεγγίσεων, αντί να διευκολύνει, μάλλον περιέλεξε τα πράγματα. Τούτο οφείλεται στο ότι οι παραπάνω θεωρίες δεν φαίνεται να είναι αλληλο-αποκλειόμενες ή αντιφατικές μεταξύ τους αλλά αντιθέτως, καλύπτουν ή “φωτίζουν” διαφορετικές πτυχές των ίδιων προβλημάτων διεκδικώντας όλες με ισότιμο τρόπο την ορθότητα των επιλογών τους.

Έτσι για τους παραπάνω λόγους η παρούσα έρευνα έχει θέσει ως στόχο να μελετήσει πως τα Μέσα επιδρούν στους ανθρώπους και πιο συγκεκριμένα η τηλεόραση. Από το σύνολο της τηλεοπτικής παραγωγής, επιλέξαμε να εστιάσουμε την προσοχή μας σε ένα συγκεκριμένο είδος, στις δραματικές σειρές. Ο λόγος που οδήγησε κυρίως σε αυτή την επιλογή, είναι η σημαντική αύξηση του αριθμού των συγκεκριμένων εκπομπών στην Κυπριακή Τηλεόραση κατά το τελευταίο χρονικό διάστημα, αλλά και το διαρκώς αυξανόμενο ενδιαφέρον του Κυπριακού κοινού για τις εκπομπές

αυτές, όπως άλλωστε καταδεικνύουν και τα υψηλά ποσοστά τηλεθέασης με βάση τις μετρήσεις της Nielsen (“Top 25 Shows - AGB Nielsen Media Research (Cyprus),” 2014).

Ως προς τη δομή του κειμένου, αρχικά αναλύονται οι λόγοι οι οποίοι οδήγησαν στην αναγκαιότητα της έρευνας αυτής. Ακολούθως, μέσω της βιβλιογραφικής ανασκόπησης γίνεται αναφορά στην βασική θεωρία στην οποία στηρίζεται η έρευνα σχετικά με την “κατασκευή” της πραγματικότητας, την θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης” και τις σαπουνόπερες.

Στο τρίτο κεφάλαιο παρουσιάζονται οι μεθοδολογικές διαδικασίες ποσοτικού χαρακτήρα οι οποίες ακολουθήθηκαν για την διεκπεραίωση της έρευνας. Συγκεκριμένα, παρουσιάζεται η διαδικασία ανάλυσης περιεχομένου των Κυπριακών δραματικών σειρών και ακολούθως τα ευρήματα τα οποία προέκυψαν. Στην συνέχεια αναλύονται οι ερευνητικές υποθέσεις και οι μεταβλητές του ερωτηματολογίου καθώς επίσης και το πώς έγινε η σύσταση του και η μέθοδος μέσα από την οποία επιλέχθηκε το δείγμα. Έπειτα, στο τέταρτο κεφάλαιο επεξηγείται ο τρόπος με τον οποίο αναλύθηκαν τα δεδομένα και ακολούθως στο κεφάλαιο πέντε, παρουσιάζονται τα αποτελέσματα των αναλύσεων. Στο κεφάλαιο έξι, παρουσιάζονται τα συμπεράσματα της έρευνας και στο κεφάλαιο επτά αναλύονται οι περιορισμοί οι οποίοι προέκυψαν και επίσης γίνονται εισηγήσεις για μελλοντικές έρευνες. Τελευταία, παρουσιάζεται η βιβλιογραφία της έρευνας καθώς επίσης και τα παραρτήματα.

1. ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΟΣ – ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην τηλεόραση και πιο συγκεκριμένα στις Κυπριακές δραματικές σειρές και στο πώς αυτές επηρεάζουν τους Κύπριους τηλεθεατές. Ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε η τηλεόραση είναι γιατί, η τηλεόραση μέχρι και σήμερα κατέχει μια εξέχουσα θέση στην ζωή των ανθρώπων. Αυτό φαίνεται και μέσα από αυτά τα οποία υποστήριζε και ο ίδιος ο Gerbner (1998), αναφέροντας ότι, τα παιδιά τα οποία γεννιούνται σήμερα πριν ακόμα μπορέσουν να μιλήσουν ή και να γράψουν εκτίθενται για πολλές ώρες μπροστά από την τηλεόραση και στα διάφορα είδη περιεχομένου. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα παιδιά να γεννιούνται σε ένα κόσμο όπου οι γνώσεις οι οποίες παίρνουν σχετικά με το πώς είναι ο κόσμος δεν προέρχονται από την οικογένεια, το σχολείο, την εκκλησία ή την κοινωνία αλλά από λίγους οργανισμούς οι οποίοι κατέχουν τα Μέσα και οι οποίοι λένε τόσα πολλά αλλά στην πραγματικότητα δεν έχουν κάτι να πουν (Gerbner, 1998; Signorielli & Bacue, 1999).

Κυριότερος στόχος όμως των οργανισμών των Μέσων είναι τα έσοδα από τις διαφημίσεις κάτι που έχει ως αποτέλεσμα, αυτά τα οποία προβάλλονται να είναι όσο το περισσότερο ελκυστικά έτσι ώστε να προσελκύεται ένα μαζικό και ετερογενές κοινό. Επίσης, αυτό επιταχύνεται και με την στάση της τηλεόρασης η οποία ποτέ δεν παρουσιάζει κάτι το οποίο θίγει τους ανθρώπους προσπαθώντας να κρατήσει μια μέση πορεία (Gamson & Croteau, 1992; Gerbner, Morgan, & Signorielli, 1986). Όλα αυτά εγείρουν το ερώτημα, εάν η έκθεση στην τηλεόραση κατασκευάζει την πραγματικότητα των τηλεθεατών και ποιες είναι οι συνέπειες του φαινομένου αυτού.

Αναφορικά με την Κυπριακή τηλεόραση, σύμφωνα με τον Στυλιανού (2013), και την πρόσφατη ανάλυση την οποία έκανε στο Κυπριακό τηλεοπτικό περιεχόμενο αυτό στο οποίο κατέληξε, ήταν ότι στην Κυπριακή τηλεόραση αυτό που προβάλλεται περισσότερο είναι η βία. Πιο συγκεκριμένα, από τις 5093 σκηνές που αναλύθηκαν οι 3140 αναφέρονται σε βία. Με βάση την έρευνα, αν προσθέσουμε την διάρκεια τους ο συνολικός χρόνος τους είναι 2,50 ώρες (Στυλιανού, 2013). Το εύρημα αυτό δίνει τα κίνητρα έτσι ώστε να διεξαχθεί μία έρευνα η οποία να έχει ως στόχο να ελέγξει ποιες είναι οι επιδράσεις του τηλεοπτικού περιεχομένου πάνω στις αντιλήψεις των τηλεθεατών. Αυτή την ανάγκη για μελέτη του τηλεοπτικού περιεχομένου έρχεται να καλύψει η παρούσα έρευνα.

Ωστόσο όμως, η παρούσα έρευνα εστιάζεται στην μελέτη ενός συγκεκριμένου τηλεοπτικού περιεχομένου το οποίο είναι οι Κυπριακές δραματικές σειρές. Ο λόγος για τον οποίο επιλέχθηκε το συγκεκριμένο τηλεοπτικό είδος είναι γιατί, οι Κυπριακές δραματικές σειρές καταναλώνουν ένα μεγάλο μέρος του τηλεοπτικού χρόνου καθώς παρουσιάζονται στη ζώνη υψηλής τηλεθέασης. Επιπρόσθετα, οι Κυπριακές δραματικές σειρές κατατάσσονται στις πρώτες θέσεις με βάση τις μετρήσεις της Nielsen για τις πρώτες 25 εκπομπές της Κυπριακής τηλεόρασης (“Top 25 Shows - AGB Nielsen Media Research (Cyprus),” 2014). Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να έχουμε ένα μεγάλο ακροατήριο το οποίο παρακολουθεί το συγκεκριμένο περιεχόμενο.

2. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

2.1. Η κατασκευή της πραγματικότητας

Ένα φαινόμενο το οποίο πηγάζει μέσα από τις επιδράσεις των Μέσων είναι και αυτό της “κατασκευής” της πραγματικότητας, δηλαδή η προσπάθεια των Μέσων να δημιουργήσουν ένα δικό τους διαφορετικό “συμβολικό περιβάλλον” πέραν από το πραγματικό (McQuail, Παπαθανασόπουλος, & Μεταξιά, 2003:531). Στόχος είναι να εξυπηρετήσουν τις ανάγκες και τα συμφέροντα τους σε μια προσπάθεια να “ορίσουν την κατάσταση” (McQuail et al., 2003:527). Σύμφωνα όμως με τον Βέλτσο (1998), βάζοντας την λέξη “κατασκευή” εντός εισαγωγικών θέλουμε να δείξουμε ότι έχουμε να κάνουμε με μία έννοια η οποία ακόμα δεν είναι σαφής, όσον αφορά το γεγονός, του εάν τα Μέσα πραγματικά μας κατασκευάζουν την πραγματικότητα μας ή όχι (Παναγιωτοπούλου, 1998:45).

Η ασάφεια αυτή οδήγησε πολλούς ερευνητές στο να προσπαθήσουν να δώσουν την δική τους ερμηνεία στο πώς η πραγματικότητα κατασκευάζεται μέσα από τα Μ.Μ.Ε. Μια από αυτές τις ερμηνείες ήταν και αυτή του Gerbner, ενός από τους μεγαλύτερους θεωρητικούς στο πεδίο των Μ.Μ.Ε. Ο Gerbner (1998), υποστήριξε ότι εμείς οι άνθρωποι ζούμε μέσα σε έναν κόσμο ο οποίος είναι χτισμένος πάνω σε γεγονότα τα οποία προκύπτουν μέσα από τις αφηγήσεις μας για αυτά, λόγω του ότι ένα μεγάλο μέρος των πραγμάτων των οποίων γνωρίζουμε δεν προέρχεται από τις δικές μας προσωπικές εμπειρίες αλλά από αφηγήσεις που έφθασαν σε εμάς (Παναγιωτοπούλου, 1998:425).

Ειδικότερα ο Gerbner (1998), χώρισε αυτές τις αφηγήσεις σε τρεις κατηγορίες. Η πρώτη κατηγορία αφορά αφηγήσεις οι οποίες έχουν να κάνουν με το πώς λειτουργούν τα πράγματα στην ζωή, επισημαίνοντας επίσης ότι αυτός ο τρόπος λειτουργίας των πραγμάτων είναι η πιο σημαντική γνώση της ζωής μας που έχουμε σαν άνθρωποι. Αυτή η γνώση όμως για τον λόγο ότι δεν είναι ορατή εμείς οι άνθρωποι προσπαθήσαμε να την φέρουμε στο φως μέσα από ιστορίες στις οποίες πλάσαμε ανθρώπους και καταστάσεις και τις αφήσαμε να εξελιχθούν. Η δεύτερη κατηγορία αφηγήσεων αφορά αφηγήσεις για το πώς θα λειτουργήσουν τα πράγματα, και η οποία έχει άμεση σχέση με την πρώτη κατηγορία αφηγήσεων, γιατί δίνει την εικόνα του πώς τελικά λειτούργησαν αυτά τα πράγματα. Πιο συγκεκριμένα αυτές οι αφηγήσεις αναφέρονται σε μύθους του παρελθόντος και σε γεγονότα του παρόντος. Η τρίτη και τελευταία κατηγορία είναι οι αφηγήσεις οι οποίες αφορούν τις επιλογές και τις αξίες, δηλαδή αφηγήσεις οι οποίες μας εξηγούν το τι θα κάνουμε στην περίπτωση που κάποια πράγματα λειτουργούν με ένα συγκεκριμένο τρόπο (Παναγιωτοπούλου, 1998:425-426).

Επιπρόσθετα ο Gerbner (1998), αναφέρει και πώς το πεδίο των αφηγήσεων άλλαξε μέσα στα χρόνια και πώς μέσα από κάθε περίοδο της ανθρώπινης ιστορίας κατάφερε να εναρμονιστεί. Αρχικά θεωρεί ότι οι πρώτες αφηγήσεις για το πώς είναι ο κόσμος, γίνονταν διαμέσου της επικοινωνίας πρόσωπο με πρόσωπο σε περιόδους στις οποίες δεν υπήρχαν καθόλου Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας και κατά τις οποίες οι αφηγήσεις αυτές ήταν ευπροσάρμοστες ανάλογα με τον αφηγητή, όπως επίσης και το ακροατήριο στο οποίο θα απευθυνόταν. Η πρώτη μεταβολή στο πεδίο των αφηγήσεων ήρθε με την εφεύρεση του τυπογραφικού πιεστηρίου το οποίο όταν συνδέθηκε με την μηχανή αυτό είχε ως αποτέλεσμα την μαζική παραγωγή του τύπου (βιβλίο, εφημερίδα, περιοδικό), δημιουργώντας έτσι συγχρόνως και την μαζική παραγωγή αφηγήσεων. Κύριο χαρακτηριστικό της μεταβολής αυτής ήταν η δημιουργία του “κοινού”, όπου χιλιάδες άτομα τα οποία δεν συναντιούνται τότε μεταξύ τους μέσω των αφηγήσεων έχουν μία κοινή ιδέα για το πώς είναι ο κόσμος.

Η δεύτερη και μεγαλύτερη σύμφωνα με το Gerbner μεταβολή ήταν η “ηλεκτρονική μεταβολή”, όπως την ονομάζει ο ίδιος. Μία μεταβολή η οποία είχε σαν κύριο χαρακτηριστικό της την τηλεόραση. Αποτέλεσμα αυτής της μεταβολής ήταν να έρθουν τα πάνω κάτω στο πεδίο των αφηγήσεων. Αυτό, οφείλεται στο γεγονός ότι η τηλεόραση έχει την δυνατότητα να μπορεί να συνδυάζει εικόνα και κείμενο δίνοντας της το πλεονέκτημα να επικρατήσει μέχρι και σήμερα σαν ο μεγαλύτερος αφηγητής ιστοριών για το πώς είναι ο κόσμος (Cavender & Deutsch, 2007; Morgan & Shanahan, 2010; Παναγιωτοπούλου, 1998:426-427).

Βασισμένος έτσι ο Gerbner στον ορισμό τον οποίο έδωσε για την κατασκευή της πραγματικότητας, προχώρησε σε μια πολυετή έρευνα την επονομαζόμενη, “Cultural Indicators”. Στόχος της συγκεκριμένης έρευνας ήταν να μελετήσει το ποια είναι η επίδραση των μηνυμάτων της τηλεόρασης στο τηλεοπτικό κοινό. Επίσης, μέσα από τη συγκεκριμένη έρευνα αναπτύχθηκε και η θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης” (Gerbner et al., 1986).

2.2. Η έρευνα “Cultural Indicators”

Στόχος του Gerbner μέσα από την έρευνα “Cultural Indicators”, ήταν η προσπάθεια του να δώσει μία διαφορετική προσέγγιση, σχετικά με τις επιδράσεις της μαζικής επικοινωνίας, κάτι που θα είχε και ως αποτέλεσμα την διεύρυνση του πεδίου (Morgan & Shanahan, 2010). Η έρευνα ξεκίνησε το 1967 και ήταν χωρισμένη σε τρία μέρη (Gerbner, 1998).

Το πρώτο μέρος έφερε την ονομασία “institutional process analysis”, και είχε ως στόχο να μελετήσει ποιοι είναι οι λόγοι οι οποίοι ωθούν τους οργανισμούς των Μ.Μ.Ε στο να παράγουν μηνύματα τα οποία προορίζονται για μαζική κατανάλωση από το ακροατήριο (Gerbner et al., 1986; Morgan & Shanahan, 2010). Λόγω όμως της ελλιπούς χρηματοδότησης το συγκεκριμένο μέρος δεν αναπτύχθηκε στο βαθμό που θα έπρεπε (Gerbner et al., 1986). Το δεύτερο μέρος της έρευνας ήταν το “message system analysis”, μέσα από το οποίο έγινε η ανάλυση περιεχομένου δραματικών σειρών της Αμερικανικής τηλεόρασης οι οποίες προβάλλονταν στην ζώνη υψηλής τηλεθέασης (Gerbner et al., 1986; Morgan & Shanahan, 2010). Στην ανάλυση του τηλεοπτικού περιεχομένου ο Gerbner και οι συνεργάτες του προσπάθησαν να κάνουν μια ανάλυση βασισμένη όχι στο πώς ένα άτομο ή μια ομάδα θα κατανοούσε τα τηλεοπτικά μηνύματα, αλλά πώς θα τα κατανοούσε ένα μαζικό και ετερογενές κοινό όπως αυτό της τηλεόρασης (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998). Το συγκεκριμένο εγχείρημα είχε ως απώτερο στόχο να κατανοήσει το πώς είναι ο κόσμος της τηλεόρασης (Gerbner, 1998).

Βασισμένοι έτσι στην ανάλυση περιεχομένου την οποία διενήργησαν, ακολούθως ανέπτυξαν και το τρίτο μέρος της έρευνας, την “cultivation analysis” (Gerbner et al., 1986). Στο τρίτο μέρος με βάση την ανάλυση περιεχομένου δημιούργησαν ερωτήσεις οι οποίες είχαν να κάνουν με τον κόσμο της τηλεόρασης άλλα οι απαντήσεις αφορούσαν τον πραγματικό κόσμο (Gerbner et al., 1986). Αυτό, είχε ως στόχο να ελέγξει εάν τα άτομα τα οποία εκτίθενται περισσότερο στην τηλεόραση θα απαντούσαν τις ερωτήσεις οι οποίες είχαν να κάνουν με το φύλο, την πολιτική, την θρησκεία, την οικογένεια κ.α. με βάση τις αντιλήψεις οι οποίες τους καλλιεργήθηκαν μέσα από την τηλεόραση, δηλαδή όπως λέει και ο Gerbner αν θα έδιναν την “τηλεοπτική απάντηση” (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998; Morgan & Shanahan, 2010).

Επιπλέον, αξίζει να σημειωθεί ότι για την ανάλυση των αποτελεσμάτων και την διεξαγωγή της έρευνας ο Gerbner και οι συνεργάτες του ανέπτυξαν ένα μεθοδολογικό πλαίσιο. Το μεθοδολογικό αυτό πλαίσιο αποτελείτο από ανεξάρτητες και εξαρτημένες μεταβλητές, πληθυσμιακά δείγματα, και επίσης έγινε και ο έλεγχος διάφορων πιθανών παρεμβαλλόμενων ή επείσακτων μεταβλητών, για να καταλήξουν όπως αναφέρθηκε και προηγουμένως, στο εάν η έκθεση στην τηλεόραση καλλιεργεί αντιλήψεις στους τηλεθεατές για το πώς είναι ο πραγματικός κόσμος (Morgan & Shanahan, 2010).

Κάποια από τα αποτελέσματα της συγκεκριμένης έρευνας, ήταν αρχικά ότι άτομα τα οποία είναι 60 ετών και άνω τείνουν να υπό-εκπροσωπούνται μέσα στον κόσμο της τηλεόρασης, ενώ στην πραγματικότητα είναι μία ηλικιακή ομάδα η οποία όλο και πληθαίνει. Αυτό, είχε ως αποτέλεσμα τα άτομα τα οποία παρακολουθούν περισσότερο τηλεόραση να τείνουν να πιστεύουν ότι η ηλικιακή ομάδα 60 και άνω δεν κατέχει μεγάλους αριθμούς στον πληθυσμό και επίσης πάσχουν από διάφορες ασθένειες και δεν ζουν τόσο πολύ. Ένα δεύτερο αποτέλεσμα είναι ότι στον κόσμο της τηλεόρασης οι κύριοι τηλεοπτικοί χαρακτήρες κάθε εβδομάδα θα εμπλακούν σε ένα περιστατικό βίας. Με βάση όμως στατιστικές μελέτες, οι περιπτώσεις ατόμων οι οποίοι εμπλέκονται σε βίαιες πράξεις, χρόνο με τον χρόνο μειώνεται. Παράλληλα όμως, οι αντιλήψεις των ατόμων οι οποίοι παρακολουθούν περισσότερο τηλεόραση είναι ότι ο αριθμός των ατόμων οι οποίοι εμπλέκονται σε βίαιες πράξεις είναι πολύ μεγάλος. Ακόμα ένα αποτέλεσμα το οποίο αφορά το φύλο είναι το ότι, τα άτομα τα οποία παρακολουθούν περισσότερο τηλεόραση τείνουν να πιστεύουν ότι οι γυναίκες έχουν λιγότερα ενδιαφέροντα και ικανότητες από ότι οι άνδρες (Gerbner et al., 1986).

Ένα ακόμα εύρημα που ίσως είναι από τα σημαντικότερα, είναι η κατασκευή του συνδρόμου του “κακού κόσμου” στο οποίο οι αντιλήψεις των ατόμων που παρακολουθούν περισσότερο τηλεόραση είναι ότι, γενικά στον κόσμο δεν μπορείς να εμπιστευτείς τους περισσότερους ανθρώπους όπως επίσης οι περισσότεροι άνθρωποι είναι εγωιστές και κοιτάζουν μόνο τον εαυτό τους (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998; Morgan & Shanahan, 2010).

Πέραν από τα ευρήματα της έρευνας ο Gerbner (1998), δεν παραγνωρίζει το γεγονός ότι οι αντιλήψεις που έχει ο κάθε άνθρωπος δεν επηρεάζονται μόνο από την τηλεόραση αλλά συγχρόνως και από άλλους παράγοντες. Αναφέρει επίσης ότι η σχέση τηλεόρασης και κοινού δεν είναι μονόδρομος αλλά μπορεί να υπάρξει και το αντίθετο, δηλαδή οι αντιλήψεις αυτές να προϋπήρχαν στα άτομα και να εκτίθενται πολλές ώρες στην τηλεόραση έχοντας ως στόχο την ενίσχυση τους (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998). Ως εκ τούτου, στόχος της τηλεόρασης σύμφωνα με το Gerbner (1998), δεν είναι να δημιουργήσει αντιλήψεις αλλά να σταθεροποιήσει και επίσης να ενισχύσει τις προϋπάρχουσες (Gerbner, 1998). Έτσι βασιζόμενος στα ευρήματα του, ακολούθως ο Gerbner ανέπτυξε και την θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης.

2.3. Η θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης”

Η θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης” είναι μία θεωρία η οποία υπάγεται στις μακροπρόθεσμες επιδράσεις των M.M.E, και η οποία εξακολουθεί μέχρι και σήμερα να είναι μία από τις πιο τεκμηριωμένες και δημοφιλείς θεωρίες. Αρκετοί είναι αυτοί που υποστηρίζουν ότι, η συγκεκριμένη θεωρία παρουσιάζει ισχυρές διαλεκτικές συγγένειες με τη σκέψη των βασικών θεωρητικών της σχολής της Φρανκφούρτης (McQuail, Παπαθανασόπουλος, & Μεταξά, 2003:531-532).

Αναλυτικότερα, κύριο χαρακτηριστικό της θεωρίας είναι ότι υποστηρίζει, πως η συνεχής και αυξημένη έκθεση στην τηλεόραση έχει ως αποτέλεσμα στο μυαλό του τηλεθεατή να αναδομείται μια εικόνα για τον κόσμο η οποία είναι κατά πολύ διαφορετική από την πραγματική. Σημαντικό ρόλο όμως στο πώς τα τηλεοπτικά μηνύματα κατασκευάζουν την πραγματικότητα στο μυαλό του τηλεθεατή είναι και η θέση την οποία κατέχει μέσα σε μία κοινωνία, για παράδειγμα εάν είναι φτωχός, μειονότητα, ή εάν είναι άνδρας ή γυναίκα. Καταλήγοντας έτσι στην θεώρηση ότι η τηλεόραση δεν προσπαθεί να μας παρουσιάσει το πώς είναι ο κόσμος αλλά αντίθετα κατασκευάζει ένα δικό της και μας τον παρουσιάζει (McQuail et al., 2003:531-532).

Μετά και από την διατύπωση της θεωρίας από τον Gerbner πολλοί ήταν οι ερευνητές οι οποίοι την αμφισβήτησαν όπως επίσης υπήρξαν και άλλοι οι οποίοι την υποστήριξαν και προσπάθησαν να την διευρύνουν (McQuail et al., 2003:533; Morgan & Shanahan, 2010). Κάποιες από τις αμφισβητήσεις ήταν το κατά πόσο η θεωρία αυτή μπορεί να εφαρμοστεί και σε άλλες χώρες για τον λόγο ότι το περιεχόμενο της τηλεόρασης όπως επίσης και η κοινωνική πραγματικότητα σε κάθε χώρα είναι διαφορετική (McQuail et al., 2003:533). Κάποιοι άλλοι ερευνητές υποστηρίζουν ότι η σχέση μεταξύ έκθεσης στην τηλεόραση και κατασκευής της πραγματικότητας δεν υφίσταται αλλά οφείλεται από κάποια άλλη επείσαστη παράμετρο η οποία μπορεί να είναι η εμπειρία του ατόμου σε κάποια θέματα, η προσωπικότητα του κ.α. (Doob & Macdonald, 1979; Hirsch, 1980; Hughes, 1980 cited in Shrum, 1999). Επίσης σύμφωνα με τον Zillman (1980), η σχέση αυτή μπορεί τελικά να είναι και αντίστροφη (Zillman, 1980 cited in Shrum, 1999). Ακόμα μία άλλη αμφισβήτηση είναι ότι ο Gerbner (1998), υποστηρίζει ότι είναι όλο το περιεχόμενο της τηλεόρασης το οποίο επηρεάζει τους τηλεθεατές, μη λαμβάνοντας υπόψη του το γεγονός ότι το κάθε είδος του τηλεοπτικού περιεχόμενου είναι διαφορετικό από το άλλο (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998; Morgan & Shanahan, 2010). Σύμφωνα με τους Cohen και Weimann (2000), όπως το τηλεοπτικό ακροατήριο αποτελείται από διάφορους ανθρώπους και κοινωνικές ομάδες έτσι και το τηλεοπτικό περιεχόμενο διαχωρίζεται σε διάφορα είδη (Cohen & Weimann, 2000).

Πέραν όμως από τους επικριτές της συγκεκριμένης θεωρίας υπήρξαν επίσης και ερευνητές όπως αναφέραμε και προηγουμένως οι οποίοι προσπάθησαν να αναπτύξουν και να εφαρμόσουν την συγκεκριμένη θεωρία σε διαφορετικά είδη τηλεοπτικού περιεχόμενου για να ελέγξουν κατά πόσο κατασκευάζεται η πραγματικότητα στους τηλεθεατές (Morgan & Shanahan, 2010).

Κάποιες από αυτές τις έρευνες ήταν και αυτή των Woo και Dominic (2001), οι οποίοι μελέτησαν την έκθεση σε τηλεοπτικά προγράμματα συζήτησης (talk shows), σε σχέση με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών για την συζυγική απιστία, την φυγή από το σπίτι και το προγαμιαίο σεξ. Αυτό στο οποίο κατέληξαν ήταν, ότι η έκθεση σε αυτά τα προγράμματα τείνει να επηρεάζει τις αντιλήψεις των τηλεθεατών περισσότερο πάνω σε αυτά τα θέματα σε σχέση με την συνολική τους έκθεση στην τηλεόραση (Woo & Dominic, 2003 cited in Morgan & Shanahan, 2010). Μια άλλη έρευνα ήταν και αυτή των Kubic και Chory (2007), οι οποίοι μελέτησαν την έκθεση σε προγράμματα σωματικής και εξωτερικής βελτίωσης σε σχέση με την αυτοαντίληψη που έχουν οι τηλεθεατές, την τελειοποίηση και την μη ικανοποίηση από το σώμα τους. Αυτό στο οποίο κατέληξαν ήταν ότι οι σχέσεις μεταξύ έκθεσης και αυτοαντίληψης, τελειοποίησης και μη ικανοποίησης από το σώμα ήταν αρνητικά συσχετισμένες (Kubic & Chory, 2007 cited Morgan & Shanahan, 2010), επιπλέον υπάρχουν και έρευνες οι οποίες μελέτησαν την έκθεση στις σαπουνόπερες.

Κάποιες από αυτές ήταν και αυτή του Shrum (1999), ο οποίος μελέτησε εάν η συνεχής και αυξημένη έκθεση στις σαπουνόπερες ενδυναμώνει τις στάσεις των τηλεθεατών πάνω σε θέματα τα

οποία πραγματεύονται οι σαπουνόπερες, όπως είναι ο πλούτος, η δυσπιστία και η συζυγική απιστία (Shrum, 1999). Ακόμα μία έρευνα στο συγκεκριμένο είδος περιεχομένου ήταν και αυτή της Rothfuss και Mayes (1981), οι οποίες μελέτησαν την έκθεση στις σαπουνόπερες σε σχέση με το εάν αυτές καλλιεργούν αντιλήψεις στους τηλεθεατές, οι οποίες έχουν να κάνουν με τα προβλήματα και επίσης τα επαγγέλματα τα οποία έχουν οι χαρακτήρες, σχετικά με το εάν πιστεύουν ότι υπάρχουν και σε μεγάλο βαθμό και στην κοινωνική πραγματικότητα (Buerkel-Rothfuss & Mayes, 1981).

Καταλήγουμε έτσι στο συμπέρασμα, ότι το κάθε είδος τηλεοπτικού περιεχομένου παρουσιάζει τον κόσμο και την κοινωνική πραγματικότητα διαφορετικά. Ως αποτέλεσμα, τα άτομα τα οποία παρακολουθούν συστηματικά ένα συγκεκριμένο είδος τηλεοπτικού περιεχομένου να έχουν μία διαφορετική αντίληψη για το πώς είναι ο κόσμος σε σχέση με άλλα άτομα τα οποία παρακολουθούν κάποιο άλλο (Cohen & Weimann, 2000).

2.4. Σαπουνόπερες

Το ενδιαφέρον της παρούσας έρευνας εστιάζεται στις Κυπριακές δραματικές σειρές, οι οποίες υπάγονται στην κατηγορία σαπουνόπερες για τον λόγο ότι φέρουν χαρακτηριστικά τα οποία έχει μία τυπική σαπουνόπερα και τα οποία θα δούμε παρακάτω.

Αμέσως μετά την έλευση της τηλεόρασης στην ζωή μας οι οργανισμοί των Μέσων στην προσπάθεια τους να προσελκύσουν όλο και περισσότερο κοινό προχώρησαν στην υιοθέτηση προγραμμάτων τα οποία είχαν μεγάλη απήχηση στο ραδιόφωνο. Ένα από αυτά ήταν και το ραδιοφωνικό σίριαλ, όπου διαμέσου της τηλεόρασης μετατράπηκε σε δραματικό και στην συνέχεια σε σαπουνόπερα (Katzman, 1972).

Για να γίνει πιο σαφές, το κύριο χαρακτηριστικό της σαπουνόπερας είναι ότι παρουσιάζει ένα κόσμο ο οποίος είναι δυσλειτουργικός και γεμάτος προβλήματα. Επίσης, είναι ένας κόσμος ο οποίος αποτελείται από ένα συγκεκριμένο σύνολο ανθρώπων το οποίο περιλαμβάνει άγαμους, διαζευγμένους, επιχειρηματίες, παιδιά, ηλικιωμένους κ.α (Greenberg, Neuendorf, Rothfuss, & Henderson, 1982.; Perse, 1986). Μέσα όμως από την πλοκή των σαπουνόπερων οι άνθρωποι αυτοί είναι πιο ευάλωτοι στο να βιώσουν τον θάνατο, ο οποίος είναι πιθανότερο να προκληθεί από κάποιο βίαιο περιστατικό, την σωματική παράλυση, τον χωρισμό, την συζυγική απιστία όπως επίσης και την απόκτηση ενός παιδιού έξω από τον γάμο (Cassata, Skill, & Boadu, 1979; Estep & Macdonald, 1985; Ramsdell, 1973 cited in Perse, 1986).

Επιπλέον, στον κόσμο της σαπουνόπερας υπάρχει ένας μεγάλος στερεοτυπικός διαχωρισμός ανάμεσα στα δύο φύλα σε σχέση με την ηλικία της γυναίκας η οποία είναι κατά πολύ μικρότερη από αυτήν του άνδρα. Κοντά σε αυτό είναι και το γεγονός ότι, πάντα η γυναίκα δεν είναι τόσο επιτυχημένη επαγγελματικά όσο ο άνδρας. Κυριότερο όμως χαρακτηριστικό είναι ότι, η γυναίκα μέσα από αυτά τα σίριαλ προσδιορίζεται ως η σύζυγος, η ερωμένη, ή και η γραμματέας (Katzman, 1972; Signorielli & Bacue, 1999).

Όπως αναφέρει και ο Katzman (1972), τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις σαπουνόπερες χρησιμοποιούνται για να υπάρχει μία πλοκή και μία συνεχής ροή. Οι χαρακτήρες στην προσπάθεια τους να λύσουν αυτά τα προβλήματα, αυτό το οποίο κάνουν είναι να εμπλέκονται συνεχώς σε επανειλημμένες και ατέρμονες συζητήσεις. Αυτό, έχει ως αποτέλεσμα ο τηλεθεατής να αποδέχεται το περιεχόμενο πιο εύκολα ως αξιόπιστο, κάνοντας τον να σκεφτεί ότι αυτά τα

προβλήματα παρουσιάζονται και σε μεγάλο βαθμό στον πραγματικό κόσμο, όπως επίσης μπορούν να συμβούν και σε αυτόν και συγχρόνως και σε άτομα τα οποία γνωρίζει (Katzman, 1972). Επίσης, οι τηλεθεατές κάποιες φορές παρασύρονται τόσο πολύ από το περιεχόμενο της σαπουνόπερας, όπου στέλνουν γράμματα στους ηθοποιούς οι οποίοι ενσαρκώνουν τους χαρακτήρες προειδοποιώντας τους να προσέχουν από άλλους χαρακτήρες οι οποίοι θέλουν να τους κάνουν κακό (Modleski, 1979).

Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι το συγκεκριμένο είδος είναι ένα από τα πιο εμπορεύσιμα στον κόσμο της τηλεόρασης. Αυτό, προκύπτει μέσα από τα υψηλά ποσοστά τηλεθέασης όπως επίσης δημιουργεί και προσηλωμένα ακροατήρια τα οποία αποτελούνται κυρίως από γυναίκες (Katzman, 1972; Perse, 1986). Το φαινόμενο αυτό το αναγνωρίζουν και οι οργανισμοί των Μέσων όπως και οι ερευνητές των Μέσων με τους πρώτους να επενδύουν περισσότερα λεφτά στην παραγωγή του συγκεκριμένου είδους και στις ώρες προβολής του (Buerkel-Rothfuss & Mayes, 1981), και με τους δεύτερους να θέλουν να ερευνήσουν το πεδίο αυτό σε ένα μεγαλύτερο βαθμό (Perse, 1986).

Επιπρόσθετα, το συγκεκριμένο είδος δεν διαφέρει από χώρα σε χώρα, καθώς τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται φέρουν τα ίδια χαρακτηριστικά σχεδόν παντού. Εν αντιθέσει με την κωμωδία, όπου το τι χαρακτηρίζεται ως αστείο και τι όχι προσδιορίζεται διαφορετικά από την μία χώρα στην άλλη. Δίνοντας έτσι το πλεονέκτημα στην σαπουνόπερα να είναι ένα είδος το οποίο μπορεί να πωληθεί σε τηλεοπτικούς οργανισμούς άλλων χωρών και ακολούθως να μεταγλωττιστεί.

Καταλήγουμε έτσι στο συμπέρασμα ότι ο κόσμος ο οποίος παρουσιάζεται μέσα από την σαπουνόπερα είναι κατά πολύ πιο διαφορετικός από τον πραγματικό. Είναι ένας κόσμος ο οποίος είναι γεμάτος προβλήματα και στον οποίον ζουν μόνο κάποιες συγκεκριμένες κοινωνικές ομάδες. Δημιουργώντας έτσι το ερώτημα, εάν η έκθεση στο συγκεκριμένο είδος έχει κάποια επίδραση στους τηλεθεατές και αν ναι με ποιο τρόπο αυτή εκδηλώνεται.

2.5. Συμπεράσματα από τη βιβλιογραφική ανασκόπηση

Καταληκτικά, με βάση τα όσα έχουν διερευνηθεί και συγχρόνως παρουσιαστεί, η μελέτη του τηλεοπτικού περιεχομένου με βάση την θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης” συνεχώς αναπτύσσεται προσπαθώντας να κατανοήσει το πώς η τηλεόραση επηρεάζει τους τηλεθεατές και αν συγχρόνως τους κατασκευάζει την πραγματικότητα. Ο λόγος για τον οποίο γίνεται ιδιαίτερη μνεία στην τηλεόραση είναι γιατί μέχρι και σήμερα η τηλεόραση διαδραματίζει ένα σημαντικό ρόλο στην ζωή μας όπως επίσης έχει γίνει αναπόσπαστο μέρος της (Gerbner et al., 1986). Πολλές είναι οι έρευνες οι οποίες αναπτύχθηκαν κάτω από την ομπρέλα της συγκεκριμένης θεωρίας αλλά ακολούθησαν κατά κάποιο τρόπο ένα διαφορετικό δρόμο ο οποίος, οδήγησε στην μελέτη συγκεκριμένων ειδών τηλεοπτικού περιεχομένου. Αυτό είχε σημαντική συνεισφορά στο πεδίο των επιδράσεων των Μ.Μ.Ε δίνοντας έτσι εφόδια για περαιτέρω έρευνες.

Αναλύθηκε επίσης και η σαπουνόπερα και το περιεχόμενο της το οποίο βασίζεται στην κοινωνική πραγματικότητα, μία πραγματικότητα η οποία παρουσιάζεται διαστρεβλωμένη και γεμάτη προβλήματα. Λαμβάνοντας υπόψη όμως το αφοσιωμένο κοινό το οποίο έχει δημιουργήσει, αυτό είχε ως αποτέλεσμα να κάνει τους ερευνητές να αναρωτιούνται εάν το περιεχόμενο αυτό έχει τις οποιεσδήποτε επιδράσεις στο ακροατήριο (Perse, 1986).

Επίσης δεν πρέπει να παραγνωρίζεται το γεγονός ότι οι αντιλήψεις τις οποίες έχει το κάθε άτομο δεν οφείλονται εξ ολοκλήρου από την τηλεόραση αλλά και από την συμβολή άλλων συνιστωσών

(Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998). Ως εκ τούτου σε κάθε έρευνα η οποία έχει σαν βάση της την θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης πρέπει πάντα να λαμβάνονται υπόψη άλλες συνιστώσες οι οποίες μπορούν να επηρεάζουν τις αντιλήψεις των ανθρώπων πέραν από την έκθεση τους στην τηλεόραση έτσι ώστε τα αποτελέσματα να είναι πιο έγκυρα.

3. ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ

3.1. Ανάλυση περιεχομένου

Αρχικά, για την διεξαγωγή της έρευνας έγινε πρώτα η ανάλυση περιεχομένου όλων των Κυπριακών δραματικών σειρών της περιόδου 2013-2014, οι οποίες προβάλλονται στην ζώνη υψηλής τηλεθέασης. Επίσης η περίοδος αυτή συμπίπτει και με το χρονικό διάστημα διεξαγωγής της παρούσας έρευνας. Οι Κυπριακές δραματικές σειρές στις οποίες έγινε η ανάλυση περιεχομένου είναι οι εξής: “Μπρούσκο”, “Όνειρο ήταν”, “Βαλς με 12 θεούς”, “7 ουρανοί και σύννεφα αλήτες” και “Νιώσε με”. Επιπλέον, σύμφωνα με τις μετρήσεις της Nielsen οι σειρές αυτές κατατάσσονται στην λίστα με τις πρώτες 25 εκπομπές της Κυπριακής τηλεόρασης (“Top 25 Shows - AGB Nielsen Media Research (Cyprus),” 2014). Ως αποτέλεσμα, έχουμε μεγάλα και αφοσιωμένα ακροατήρια.

Η ανάλυση περιεχομένου έγινε με βάση την ποσοτική προσέγγιση (Κυριαζή, 2011:292-295). Για να γίνει αυτό δημιουργήθηκε ένα κωδικολόγιο το οποίο αποτελείτο από κατηγορίες και υποκατηγορίες σχετικά με το ποια είναι αυτά τα οποία παρουσιάζονται στις σαπουνόπερες σύμφωνα με τον Katzman (1972). Κάποιες από αυτές είναι για παράδειγμα το έγκλημα, οι συζυγικές και ρομαντικές υποθέσεις, τα κοινωνικά προβλήματα κ.α. (Βλέπε παράρτημα 1). Αξίζει να σημειωθεί επίσης ότι οι συγκεκριμένες κατηγορίες χρησιμοποιήθηκαν και από άλλους ερευνητές σε παρόμοιου τύπου έρευνες με την υφιστάμενη. Όπως αυτή των Buerkel-Rothfuss και Mayes (1981) και επίσης στην έρευνα των Greenberg, Neuendorf, Rothfuss και Henderson (1982), (Buerkel-Rothfuss & Mayes, 1981; Greenberg et al., 1982).

Τα επεισόδια τα οποία αναλύθηκαν από την κάθε σειρά ήταν από το πρώτο μέχρι το δέκατον όγδο. Με βάση τις κατηγορίες οι οποίες υπήρχαν στο κωδικολόγιο μετρήθηκε η συχνότητα εμφάνισης τους μέσα από κάθε επεισόδιο είτε αυτή εκφραζόταν λεκτικά ή με τις κινήσεις του σώματος. Επίσης ο λόγος για τον οποίο έγινε ανάλυση περιεχομένου στα πρώτα 18 επεισόδια των σειρών και όχι σε περισσότερα είναι γιατί τα θέματα τα οποία οι δραματικές σειρές παρουσιάζουν επαναλαμβάνονται συνεχώς (Katzman, 1972). Επομένως τα πρώτα 18 επεισόδια λόγω του ότι είναι τα πρώτα και παρουσιάζουν την αρχική πλοκή στην οποία θα στηριχθεί όλη η σειρά θεωρήθηκαν ως τα καταλληλότερα για ανάλυση. Έτσι αυτό θα βοηθήσει στο να γίνει καλύτερα κατανοητό πώς μέσα από το συγκεκριμένο είδος περιεχομένου παρουσιάζεται η κοινωνική πραγματικότητα.

Με το πέρας της ανάλυσης περιεχομένου έγινε η κατάταξη των θεμάτων των οποίων παρουσιάζονται, με το πρώτο να είναι αυτό το οποίο παρουσιάζεται περισσότερο και τελευταίο αυτό που παρουσιάζεται λιγότερο. Επιπρόσθετα δημιουργήθηκαν και γνωστικοί χάρτες μέσα από τους οποίους παρουσιάζονται οι κατηγορίες των θεμάτων οι οποίες προέκυψαν μέσα από την ποσοτική ανάλυση περιεχομένου έτσι ώστε να γίνει ο έλεγχος σε ποια θέματα συγκλίνουν και οι 5 δραματικές σειρές.

3.2. Ευρήματα ανάλυσης περιεχομένου

Μέσα από την ανάλυση περιεχομένου προέκυψε ένας μεγάλος αριθμός θεμάτων με κάποια από αυτά να παρουσιάζονται περισσότερο και κάποια άλλα λιγότερο. Παρακάτω παρατίθενται τα τρία θέματα τα οποία παρουσιάζονται περισσότερο μέσα από την κάθε σειρά.

Αρχικά η σειρά “Βαλς με 12 Θεούς” παρουσιάζει με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης:

1. Γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα
2. Υποθέσεις για πιθανές περιπτώσεις συζυγικής απιστίας
3. Καθαρές υποθέσεις συζυγικής απιστίας

Η δεύτερη δραματική σειρά “7 Ουρανοί και σύννεφα αλήτες” και αυτή με την σειρά της παρουσιάζει με μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης:

1. Γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα
2. Υποθέσεις για πιθανές περιπτώσεις συζυγικής απιστίας
3. Οικογενειακή αποξένωση

Σχετικά με την σειρά “Όνειρο ήταν” τα θέματα τα οποία παρουσιάζει περισσότερο είναι:

1. Γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα
2. Καθαρές υποθέσεις συζυγικής απιστίας
3. Ψυχική αρρώστια

Η σειρά “Νιώσε με” τα θέματα με τα οποία πραγματεύεται περισσότερο είναι:

1. Ρομαντικά ειδύλλια τα οποία βιώνουν προβλήματα
2. Γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα
3. Ψυχική αρρώστια

Τελευταία έχουμε την σειρά “Μπρούσκο” η οποία και αυτή κυμαίνεται στα ίδια επίπεδα με τις υπόλοιπες σειρές παρουσιάζοντας πιο συχνά:

1. Γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα
2. Υποθέσεις για πιθανές περιπτώσεις συζυγικής απιστίας
3. Καθαρές υποθέσεις συζυγικής απιστίας

Με βάση τα ευρήματα της ανάλυσης περιεχομένου βλέπουμε ότι τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές αντικατοπτρίζουν τα προβλήματα τα οποία αναφέρουν και οι προηγούμενες έρευνες όπως αναφέρθηκε στα προηγούμενα κεφάλαια.

Εντούτοις, για να γίνει όμως περαιτέρω κατανοητό στο που και οι 5 σειρές συγκλίνουν, δημιουργήθηκε για την κάθε μία ένας ξεχωριστός γνωστικός χάρτης. Μέσα από τους γνωστικούς χάρτες παρουσιάζονται όλα τα θέματα ανεξαρτήτως συχνότητας εμφάνισης (Βλέπε παράρτημα 2). Τα θέματα τα οποία και οι 5 δραματικές σειρές παρουσιάζουν είναι αρχικά, γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα, υποθέσεις για πιθανές περιπτώσεις συζυγικής απιστίας και περιπτώσεις οικογενειακής αποξένωσης κυρίως στα παιδιά τα οποία τσακώνονται συνεχώς με τους γονείς τους.

3.3. Ερευνητικές υποθέσεις

Με βάση την ποσοτική ανάλυση περιεχομένου τα προβλήματα στα οποία και οι 5 δραματικές σειρές συγκλίνουν είναι όπως αναφέρθηκε και στην προηγούμενη ενότητα, οι γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα, η συζυγική απιστία και η οικογενειακή αποξένωση. Επομένως στόχος της παρούσας έρευνας είναι να μελετήσει εάν οι Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με αυτά τα θέματα. Επιπλέον διαμέσου της έρευνας θα γίνει και ο έλεγχος εάν επίσης οι Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή.

Ο λόγος είναι γιατί σύμφωνα με την Rothfuss και Mayes (1981), η αυξημένη έκθεση στις σαπουνόπερες μπορεί να έχει αρνητικό αντίκτυπο στην ζωή του τηλεθεατή και συγχρόνως μέσα από την σαπουνόπερα να βρίσκει ομοιότητες με τα δικά του προβλήματα (Buerkel-Rothfuss & Mayes, 1981).

Συμπληρωματικά, έκτος από την κύρια ανεξάρτητη μεταβλητή η οποία είναι η έκθεση στις σαπουνόπερες θα χρησιμοποιηθούν και άλλες ανεξάρτητες μεταβλητές έτσι ώστε να γίνει μία σύγκριση των συσχετίσεων λόγω του ότι οι αντιλήψεις των τηλεθεατών ενδέχεται να επηρεάζονται από κάτι άλλο. Οι μεταβλητές αυτές είναι ο ρεαλισμός των σειρών, η έκθεση στην τηλεόραση, το φύλο¹ και η ηλικία¹.

Οι λόγοι για τους οποίους επιλέχθηκαν οι συγκεκριμένες ανεξάρτητες μεταβλητές είναι οι εξής. Αρχικά ο ρεαλισμός των σειρών είναι μία από τις πιο σημαντικές μεταβλητές. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, εάν το άτομο εκτίθεται σε μηνύματα στα οποία ο ίδιος δεν έχει καθόλου εμπειρία ή τα προσλαμβάνει ως ρεαλιστικά αυτό έχει ως αποτέλεσμα τα μηνύματα να μπορούν να επηρεάσουν πιο εύκολα τις αντιλήψεις του (Greenberg et al., 1982; Potter, 1988; Quick, 2009). Η έκθεση στην τηλεόραση επιλέχθηκε για τον λόγο ότι όπως αναφέρει και ο Gerbner (1998), είναι ολόκληρο το περιεχόμενο της τηλεόρασης το οποίο επηρεάζει τους τηλεθεατές και όχι κάποια είδη περιεχομένου (Gerbner, 1998). Κοντά σε αυτό στηρίζονται και προηγούμενες έρευνες οι οποίες αναφέρουν ότι, τα άτομα τα οποία παρακολουθούν περισσότερο τηλεόραση κατανοούν την κοινωνική πραγματικότητα όπως αυτή παρουσιάζεται μέσα από τα τηλεοπτικά μηνύματα (Elliott & Slater, 1980; Greenberg et al., 1982; Greenberg & Reeves, 1976; Slater & Elliott, 1982 cited in Potter, 1988). Το φύλο και αυτό με την σειρά του διαδραματίζει ένα καθοριστικό ρόλο στο πώς άνδρες και γυναίκες αντιλαμβάνονται το τηλεοπτικό μήνυμα. Παρόλα αυτά, τα αποτελέσματα διαφόρων ερευνών σχετικά με το φύλο δίστανται. Η έρευνα των Greenberg και Dominick (1969), κατέληξε στο ότι οι γυναίκες επηρεάζονται περισσότερο διαμέσου των τηλεοπτικών μηνυμάτων από ότι οι άνδρες (Greenberg & Dominick, 1969 cited in Potter, 1988). Οι Lefkowitz, Eron, Walder και Huesmann (1977), μέσα από την έρευνα τους κατέληξαν στο ότι, οι αντιλήψεις των γυναικών για την κοινωνική πραγματικότητα επηρεάζονται λιγότερο από τα τηλεοπτικά μηνύματα (Lefkowitz et al., 1977 cited in Potter, 1988). Όμως οι Elliott και Slater (1980), αναφέρουν ότι σε συγκεκριμένα τηλεοπτικά είδη οι αντιλήψεις των δυο φύλων διαφέρουν (Elliott & Slater, 1980 cited in Potter, 1988).

Τέλος, η ηλικία και αυτή με την σειρά της είναι μία μεταβλητή η οποία δεν είναι σταθερή με το ποιες ηλικιακές ομάδες επηρεάζει. Έχοντας τις νηπιακές και εφηβικές ηλικίες να μην επηρεάζονται από το τηλεοπτικό μήνυμα ενώ όσο αυξάνεται η ηλικία το τηλεοπτικό μήνυμα να καταφέρνει να επηρεάζει όλο και περισσότερο τους τηλεθεατές (Potter, 1988). Επιπρόσθετα, ακόμα ένας λόγος για τον οποίο εισήχθηκε η μεταβλητή της ηλικίας είναι γιατί πιο νεαρά άτομα τα οποία δεν έχουν εμπειρίες σχετικά με τον γάμο όπως επίσης την συζυγική απιστία είναι πιθανότερο να επηρεαστούν μέσα από το τηλεοπτικό περιεχόμενο οι αντιλήψεις τους σχετικά με αυτά τα θέματα (Greenberg et al., 1982).

Λαμβάνοντας έτσι υπόψη τα πιο πάνω, τίθενται για διερεύνηση οι ακόλουθες ερευνητικές υποθέσεις:

Υπόθεση 1: Όλες οι μεταβλητές αναμένεται να έχουν διασπορά απαντήσεων.

¹ Το φύλο και η ηλικία χρησιμοποιήθηκαν επίσης και ως δείκτες μέτρησης των δημογραφικών χαρακτηριστικών του δείγματος

Αρχικά η πρώτη υπόθεση είναι περιγραφική, και έχει ως στόχο να δώσει μια γενική εικόνα σχετικά με το ποιες απαντήσεις έδωσε το δείγμα στις ερωτήσεις του ερωτηματολογίου. Επιπρόσθετα, θα γίνει και ο έλεγχος εάν έχουμε κάποια μεταβλητή η οποία είναι σταθερά. Στην συνέχεια οι ερευνητικές υποθέσεις οι οποίες ακολουθούν είναι αιτιολογικές (Ανδριώτης, 2003:16-17).

Υπόθεση 2: Οι μεταβλητές, έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές, ρεαλισμός των σειρών και έκθεση στην τηλεόραση αναμένεται να είναι θετικά συσχετισμένες με: α. τις αντιλήψεις των τηλεθεατών ότι τα θέματα-προβλήματα² τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές υφίστανται σε μεγάλο βαθμό και στην Κυπριακή κοινωνική πραγματικότητα και β. λιγότερη ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή τους.

Υπόθεση 3: Οι συσχετίσεις μεταξύ ρεαλισμού των σειρών, έκθεσης στην τηλεόραση και έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα και λιγότερης ικανοποίησης από την ζωή θα συνεχίσουν να υφίστανται με ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας.

Υπόθεση 4: Οι συσχετίσεις μεταξύ έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές και αντιλήψεων των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα, και λιγότερης ικανοποίησης από την ζωή, με ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας αναμένεται να είναι μεγαλύτερες σε σύγκριση με τις αντίστοιχες συσχετίσεις των άλλων ανεξάρτητων μεταβλητών (έκθεση στην τηλεόραση, ρεαλισμός των σειρών).

Υπόθεση 5: Η ηλικία αναμένεται να είναι θετικά συσχετισμένη με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών για μεγαλύτερους αριθμούς γάμων οι οποίοι έχουν προβλήματα και ενηλίκων οι οποίοι έχουν εξωσυζυγική σχέση στην Κύπρο.

3.4. Ερωτηματολόγιο Έρευνας

Η συγκεκριμένη έρευνα είναι κατά βάση αιτιολογική για τον λόγο ότι γίνεται μία προσπάθεια να γίνει κατανοητό εάν οι ανεξάρτητες μεταβλητές επηρεάζουν τις εξαρτημένες. Έτσι ώστε, να καταλήξουμε στο εάν υπάρχουν οι οποιεσδήποτε συσχετίσεις και στο κατά πόσο οι συσχετίσεις αυτές είναι σημαντικές (Ανδριώτης, 2003:17).

Κύριο ερευνητικό εργαλείο της παρούσας έρευνας είναι το ερωτηματολόγιο, το οποίο χορηγήθηκε στα άτομα τα οποία αποτελούσαν το δείγμα της έρευνας. Για την κάθε ανεξάρτητη και εξαρτημένη μεταβλητή δημιουργήθηκαν ερωτήσεις με τους ανάλογους δείκτες μέτρησης.

Η έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές μετρήθηκε με βάση το πόσες ώρες την εβδομάδα οι τηλεθεατές τις παρακολουθούν. Μπορούσαν να απαντήσουν την ερώτηση ανεξάρτητα με το αν παρακολουθούν μίαν από αυτές, ένα συνδυασμό, καμία ή και τις 5. Ακολούθως οι τηλεθεατές ανάλογα με τις απαντήσεις τους χωρίστηκαν σε τέσσερις κατηγορίες: Ακραίου βαθμού τηλεθεατές ήταν τα άτομα τα οποία παρακολουθούν 4 ώρες ή περισσότερο (n= 20) , μέτριου βαθμού τηλεθεατές ήταν τα άτομα τα οποία παρακολουθούν 2-3 ώρες (n= 31), μικρότερου βαθμού τηλεθεατές ήταν τα

²

1. Γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα
2. Εξωσυζυγικές σχέσεις
3. Παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους

άτομα τα οποία παρακολουθούν 1 ώρα ή λιγότερο ($n=29$), και κοινοί τηλεθεατές τα άτομα τα οποία δεν παρακολουθούν καθόλου Κυπριακές δραματικές σειρές ($n=20$). Ο λόγος για τον οποίο υπήρξε και η επιλογή 0 ώρες στην συγκεκριμένη ερώτηση οφείλεται στο γεγονός ότι η μέθοδος δειγματοληψίας βασιζόταν σε αυτή του διαθέσιμου δείγματος (Κυριαζή, 2011:117-118).

Ως εκ τούτου τα άτομα τα οποία απάντησαν 0 ώρες ($n=20$), αφαιρέθηκαν από το δείγμα για τον λόγο ότι στόχος της υφιστάμενης έρευνας είναι να μελετήσει τα άτομα τα οποία παρακολουθούν τις Κυπριακές δραματικές σειρές.

Οι ερωτήσεις οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν για τις υπόλοιπες ανεξάρτητες μεταβλητές ήταν οι εξής: Για την μεταβλητή η οποία αφορά τον ρεαλισμό των δραματικών σειρών χρησιμοποιήθηκαν οι ερωτήσεις από την έρευνα των Greenberg, Neuendorf, Rothfuss και Henderson (1982), η οποία έρευνα μελετούσε κατά πόσο οι σαπουνόπερες επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών. Οι ερωτήσεις αυτές αναφέρονται στο κατά πόσο ρεαλιστικά είναι τα προβλήματα, οι χαρακτήρες, οι καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται και επίσης οι λύσεις τις οποίες δίνουν στα προβλήματα τους. Στη συνέχεια οι ερωτήσεις αυτές αθροίστηκαν και δημιούργησαν την μεταβλητή “irealism”.

Ακολούθως για την μεταβλητή η οποία αφορά την έκθεση στην τηλεόραση χρησιμοποιήθηκε η κλίμακα των Arts, Hollander, Renckstorf και Verschuren (1990), στην οποία οι ερωτώμενοι έπρεπε να επιλέξουν μέσα από 14 κατηγορίες. Με την πρώτη να είναι το “λιγότερο από 15 λεπτά” και η τελευταία να είναι το “περισσότερο από 3 ώρες”. Διαμέσου των κατηγοριών η έκθεση στην τηλεόραση αυξανόταν κατά 15 λεπτά (Arts, Hollander, Renckstorf & Verschuren, 1990 cited in Ex, Janssens, & Korzilius, 2002). Για την μεταβλητή της ηλικίας χρησιμοποιήθηκε διατακτική κλίμακα μέτρησης η οποία είχε σαν πρώτη επιλογή το “κάτω των 18” και στην συνέχεια αυξανόταν σταδιακά με τελευταία επιλογή το “60+”. Τελευταία ήταν η μεταβλητή του φύλου η οποία μετρήθηκε διαμέσου της ονομαστικής κλίμακας μέτρησης.

Στη συνέχεια για την μέτρηση των εξαρτημένων μεταβλητών της ικανοποίησης από την ζωή και των αντιλήψεων αναφορικά με τα θέματα-προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές χρησιμοποιήθηκαν οι ακόλουθες ερωτήσεις. Οι ερωτήσεις σχετικά με την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή πάρθηκαν από την έρευνα των Greenberg, Neuendorf, Rothfuss και Henderson (1982), όπου οι ερωτώμενοι έπρεπε να απαντήσουν πόσο ευχάριστη είναι η ζωή τους, πόσο ικανοποιημένοι είναι από την ζωή τους και επίσης σε σύγκριση με άλλα άτομα αν τους έχουν συμβεί λιγότερα, περισσότερα ή ο ίδιος αριθμός ευχάριστων πραγμάτων, και το ίδιο ισχύει και για τον αριθμό των προβλημάτων τους. Ακολούθως οι συγκεκριμένες ερωτήσεις αθροίστηκαν και δημιούργησαν την μεταβλητή “ilifesat” (Greenberg et al., 1982). Για την εξαρτημένη μεταβλητή η οποία έχει να κάνει με τα θέματα-προβλήματα δημιουργήθηκαν ερωτήσεις οι οποίες αναφέρονταν σε ποιο βαθμό αυτά τα προβλήματα υπάρχουν στην Κυπριακή κοινωνική πραγματικότητα.

Αφότου δημιουργήθηκε το ερωτηματολόγιο κρίθηκε επιτακτική ανάγκη να γίνει μια πιλοτική έρευνα για τον λόγο ότι οι πλείστες ερωτήσεις οι οποίες αποτελούσαν το ερωτηματολόγιο προήλθαν από προηγούμενες έρευνες οι οποίες ήταν στα Αγγλικά και για αυτό έπρεπε να βρεθεί η πιο ακριβής και κατανοητή μετάφραση στην Ελληνική γλώσσα. Επίσης ακόμα ένας στόχος της πιλοτικής έρευνας ήταν να ελέγξει την εγκυρότητα των ερωτήσεων (Κυριαζή, 2011:88). Για την πιλοτική έρευνα το ερωτηματολόγιο χορηγήθηκε σε 15 άτομα. Τα 10 από αυτά ήταν εξοικειωμένα με τις ποσοτικές μεθόδους και τα 5 από αυτά ήταν άτομα τα οποία δεν είχαν κάποια γνώση επί του θέματος.

Αυτό είχε ως στόχο, οι παρατηρήσεις οι οποίες θα γίνονταν να ήταν περισσότερο ουσιώδεις. Μετά και από τις παρατηρήσεις οι οποίες έγιναν το ερωτηματολόγιο έλαβε την τελική του μορφή και χορηγήθηκε στο δείγμα (Βλέπε παράρτημα 3).

3.5. Πληθυσμός ενδιαφέροντος και δειγματοληψία

Πληθυσμός ενδιαφέροντος της υφιστάμενης έρευνας είναι τα άτομα τα οποία παρακολουθούν τις Κυπριακές δραματικές σειρές της περιόδου 2013-2014. Επίσης έγινε και η προσπάθεια προσάρτησης στον πληθυσμό ενδιαφέροντος ατόμων ηλικίας “18-25”. Η μέθοδος δειγματοληψίας η οποία χρησιμοποιήθηκε για την υφιστάμενη έρευνα ήταν αυτή του “διαθέσιμου δείγματος”, όπου η επιλογή των ατόμων έγινε με βάση το εάν επιθυμούν να συμμετάσχουν στην έρευνα (Κυριαζή, 2011:117-118). Ο λόγος για τον οποίο χρησιμοποιήθηκε η συγκεκριμένη μέθοδος οφείλεται στο γεγονός ότι, η παρούσα έρευνα βρίσκεται σε ένα αρχικό ερευνητικό στάδιο λόγω του ότι πρώτη φορά ερευνώνται οι Κυπριακές δραματικές σειρές σε σχέση με το εάν επηρεάζουν τους τηλεθεατές με βάση την θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης. Επομένως δεν μπορούμε με βάση την συγκεκριμένη δειγματοληψία να γενικεύσουμε στο πληθυσμό. Τέλος, ο συνολικός αριθμός των ερωτηματολογίων που χορηγήθηκαν ήταν 100 αλλά μετά και από την αφαίρεση των 20 ατόμων τα οποία δεν παρακολουθούν Κυπριακές δραματικές σειρές το δείγμα μειώθηκε στα 80 άτομα.

4. ΑΝΑΛΥΣΗ ΔΕΔΟΜΕΝΩΝ

4.1. Ανάλυση Ερωτηματολογίου

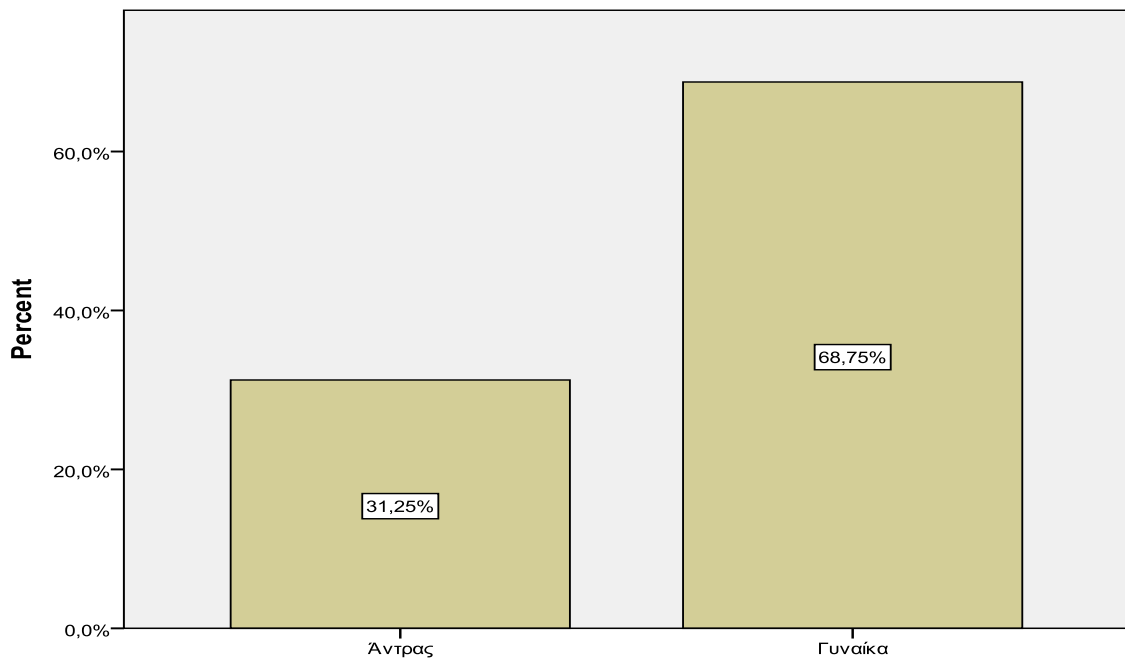
Η ανάλυση του ερωτηματολογίου έγινε διαμέσου του λογισμικού SPSS (19^η έκδοση). Αρχικά, για την καταχώρηση των απαντήσεων του δείγματος έπρεπε να γίνει και η ανάλογη κωδικοποίηση. Ακολούθως, χρησιμοποιήθηκαν συγκεκριμένες εντολές του λογισμικού οι οποίες αποσκοπούσαν στον έλεγχο των υποθέσεων. Οι εντολές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν ήταν αρχικά, το “Frequencies” για την παρουσίαση των αποτελεσμάτων των μεταβλητών, από την επιλογή “Correlate” το “Bivariate” για την συσχέτιση των διατακτικών μεταβλητών, και η τελευταία από την εντολή “Regression” το “Linear” για την εξίσωση παλινδρόμησης όπου έγινε ο έλεγχος των απλών συσχετίσεων κρατώντας σταθερές τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας. Επίσης για να είναι ο στατιστικός έλεγχος πιο έγκυρος έγινε και η επανακωδικοποίηση των ερωτήσεων της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές, του ρεαλισμού των σειρών, των θεμάτων των οποίων παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές, της ηλικίας και της ερώτησης η οποία αναφέρεται στο αν οι ερωτώμενοι έχουν περισσότερα, λιγότερα ή τον ίδιο αριθμό προβλημάτων σε σχέση με άτομα τα οποία γνωρίζουν καλά. Ο λόγος για τον οποίο έγινε η επανακωδικοποίηση ήταν γιατί οι ερωτήσεις ήταν κωδικοποιημένες με νοηματικά αντίστροφη φορά με τον αριθμό 1 να αντιπροσωπεύει εξαιρετική σημαντικότητα και τον αριθμό 4 καθόλου. Τέλος, οι ερωτήσεις οι οποίες αφορούσαν τον ρεαλισμό των σειρών αθροίστηκαν δημιουργώντας την μεταβλητή “irealism”. Επίσης έγινε και το ίδιο με τις ερωτήσεις σχετικά με την ικανοποίηση από την ζωή όπου δημιουργήθηκε η μεταβλητή “ilifesat”.

5. ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

5.1. Μονομεταβλητή ανάλυση

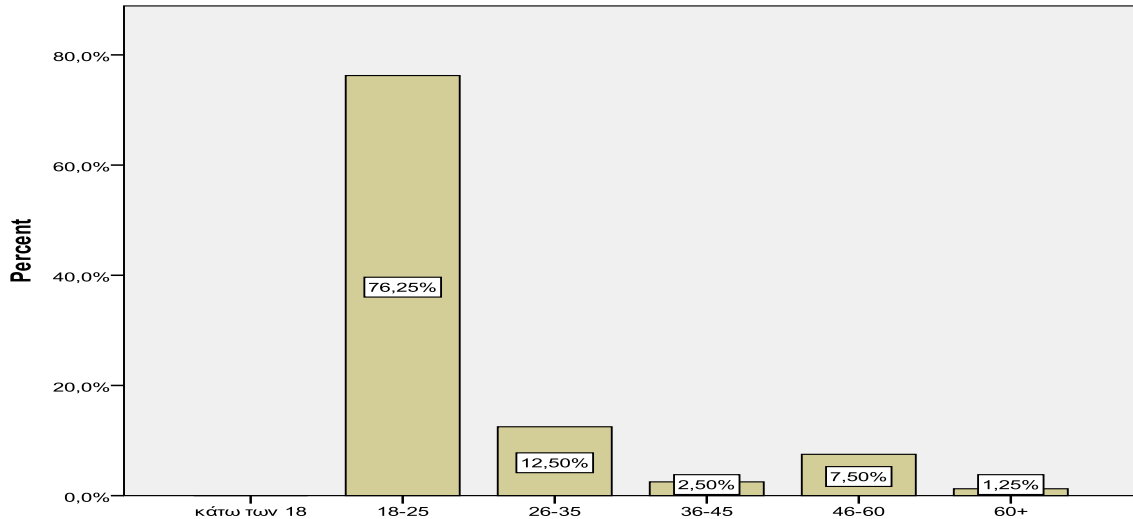
Διαμέσου του στατιστικού έλεγχου ο οποίος έγινε στα δεδομένα της έρευνας, ακολούθως προέκυψαν και τα ανάλογα αποτελέσματα τα οποία αφορούν τις ερευνητικές υποθέσεις. Αρχικά θα παρουσιαστούν τα ποσοστά των μεταβλητών έτσι ώστε να γίνει κατανοητό πώς το δείγμα (n=80), ανταποκρίθηκε στην κάθε ερώτηση του ερωτηματολογίου. Στην συνέχεια, θα παρουσιαστούν οι απλές συσχετίσεις και οι εξισώσεις παλινδρόμησης για να εξακριβωθεί εάν οι Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών όπως επίσης και την ικανοποίησή τους από την ζωή.

Για τους παραπάνω λόγους αρχικά παρουσιάζονται τα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος με πρώτο το φύλο όπου έχουμε το 31,25 τοις εκατό να είναι άνδρες και το 68,75 τοις εκατό να είναι γυναίκες.

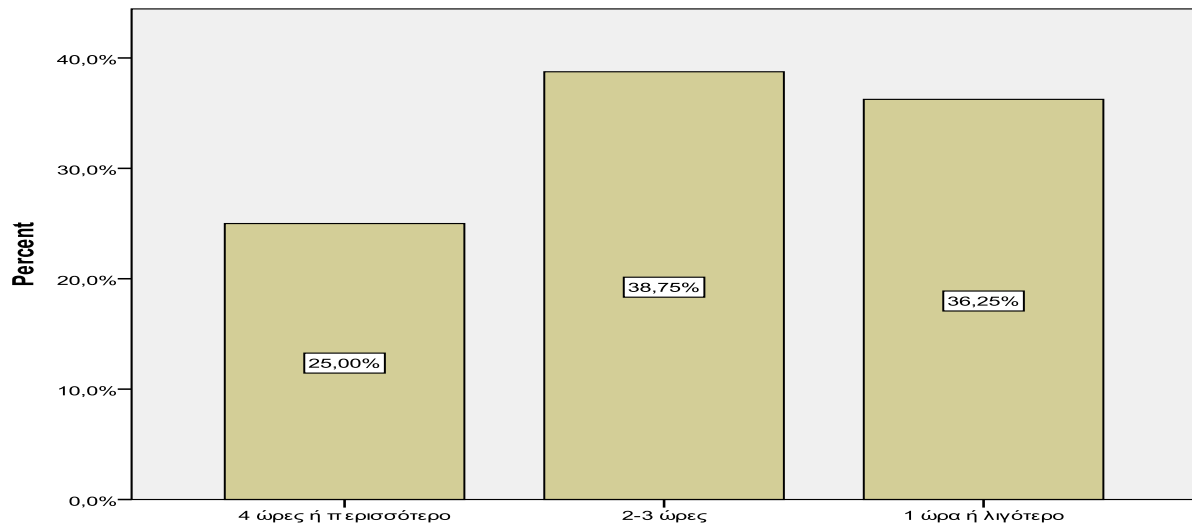
Διάγραμμα 1: Φύλο

Ακολουθεί η μεταβλητή της ηλικίας όπου και αυτή υπάγεται στα δημογραφικά χαρακτηριστικά του δείγματος. Η ηλικία η οποία κατέχει το μεγαλύτερο ποσοστό είναι η ηλικία “18-25” με 76,25 τοις εκατό και ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι ηλικιακές ομάδες “26-35”, “46-60”, “36-45” και τέλος η ηλικιακή ομάδα “60+”.

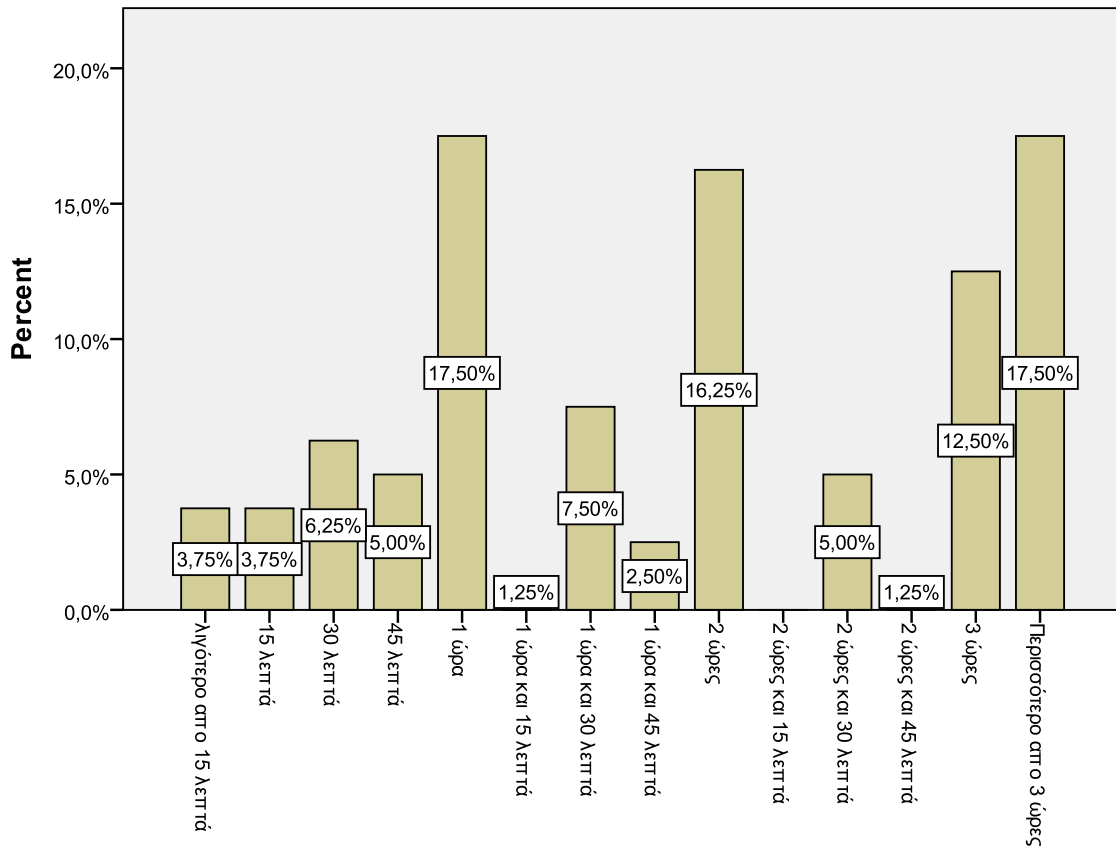
Διάγραμμα 2: Ηλικία

Σχετικά με την μεταβλητή η οποία αφορά την έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές βλέπουμε αρχικά ότι το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος, 38,75 τοις εκατό παρακολουθεί “2-3 ώρες” Κυπριακές δραματικές σειρές. Ακολουθούν με πολύ μικρή διαφορά η επιλογή “1 ώρα ή λιγότερο” με ποσοστό 36,25 τοις εκατό και τελευταία είναι η επιλογή “4 ώρες ή περισσότερο” με 25 τοις εκατό.

Διάγραμμα 3: Πόσες ώρες την εβδομάδα παρακολουθείτε Κυπριακές δραματικές σειρές;

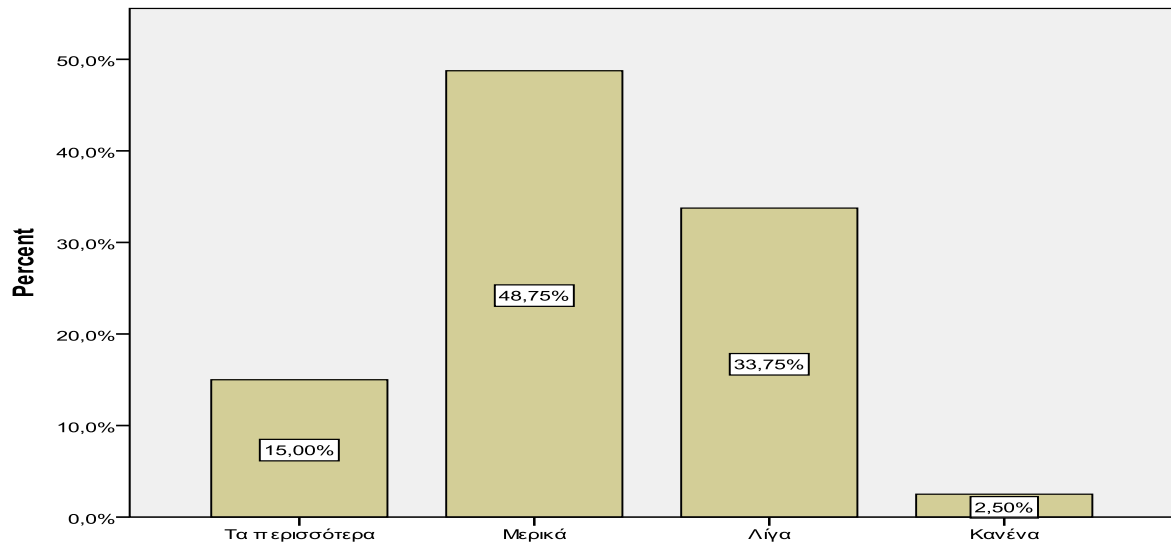
Όσον αφορά την συνολική έκθεση στην τηλεόραση τα αποτελέσματα είναι τα εξής:

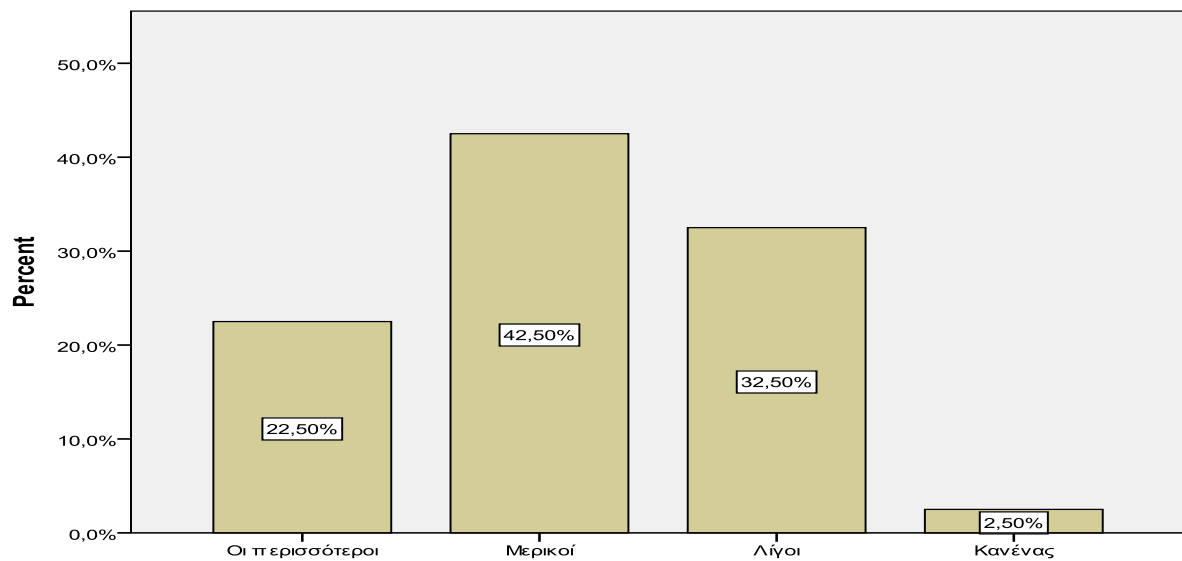
Διάγραμμα 4: Πόσες ώρες περίπου παρακολουθείτε τηλεόραση την ημέρα;

Με βάση το διάγραμμα 4 οι επιλογές οι οποίες κατέχουν τα μεγαλύτερα ποσοστά είναι οι εξής: “Περισσότερο από 3 ώρες”, ”1 ώρα”, “2 ώρες” και τελευταία η επιλογή “3 ώρες”. Επιπλέον η διάμεση τιμή (median), της συγκεκριμένης κλίμακας είναι το 9 που σημαίνει ότι κάποιος περίπου βλέπει 2 ώρες τηλεόραση την ημέρα.

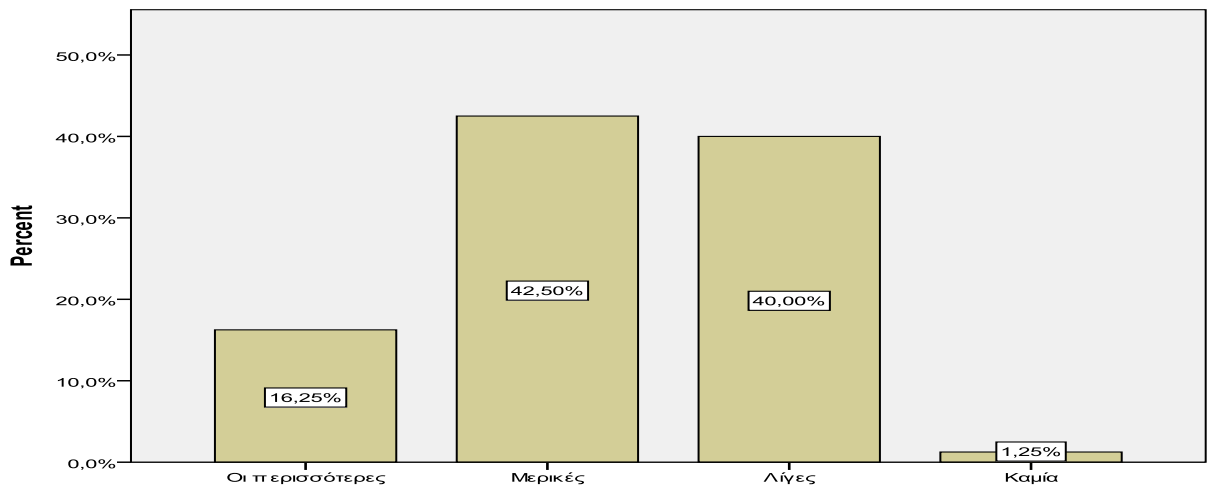
Ακολούθως έχουμε τα γραφήματα των ερωτήσεων οι οποίες αφορούν τον ρεαλισμό των σειρών.

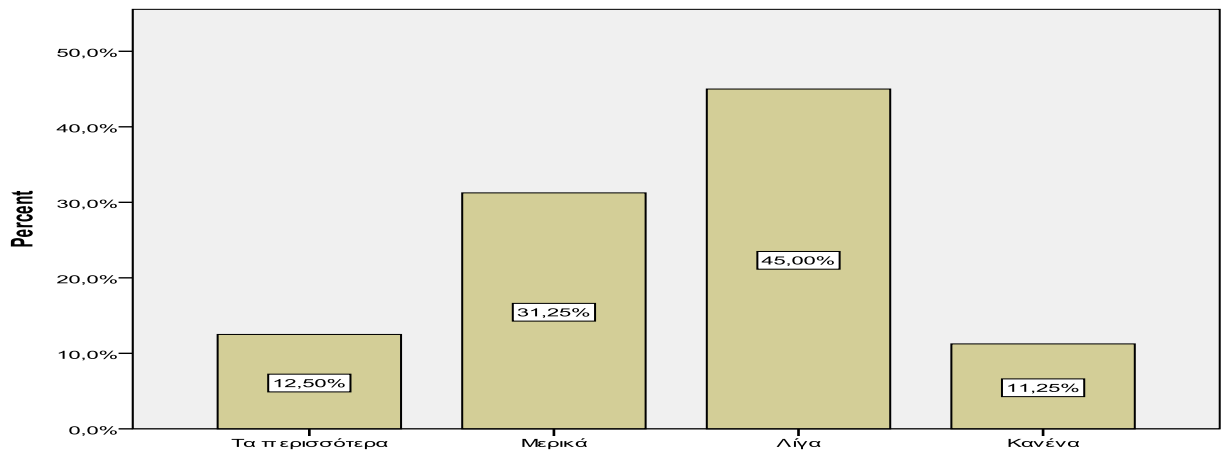
Διάγραμμα 5: Πόσα από τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι χαρακτήρες στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι είναι ρεαλιστικά;

Διάγραμμα 6: Πόσοι από τους χαρακτήρες που υπάρχουν στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι αντιπροσωπεύουν πραγματικούς ανθρώπους;

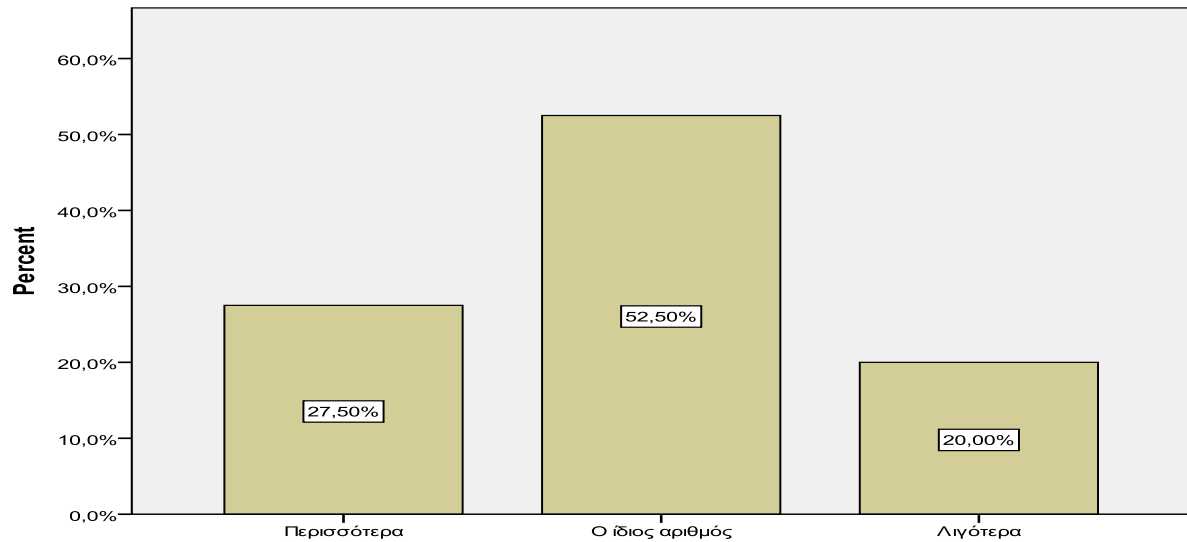
Διάγραμμα 7: Πόσες από τις καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται μέσα οι χαρακτήρες στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι είναι ρεαλιστικές;

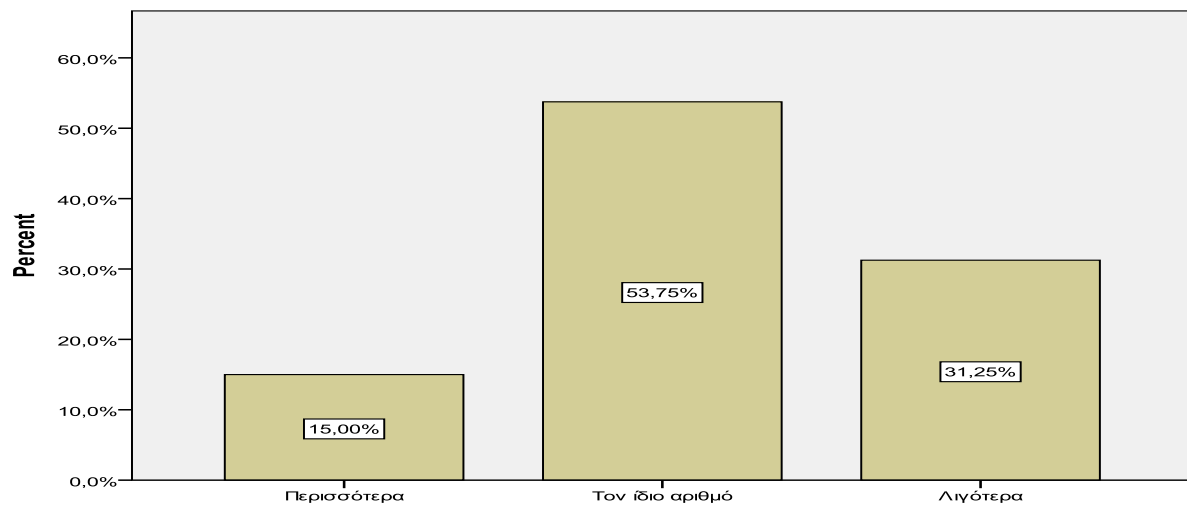
Διάγραμμα 8: Πόσα από τα προβλήματα τα οποία διαδραματίζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι λύνονται με ρεαλιστικό τρόπο;

Μέσα από τα ποσοστά των ερωτήσεων σχετικά με τον ρεαλισμό των σειρών βλέπουμε ότι, το δείγμα θεωρεί τις Κυπριακές δραματικές σειρές σε κάποιο βαθμό ρεαλιστικές σχετικά με τα προβλήματα τα οποία έχουν οι χαρακτήρες, στο πόσοι από τους χαρακτήρες αντιπροσωπεύουν πραγματικούς ανθρώπους και στις καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται μέσα. Δεν συμβαίνει όμως το ίδιο σχετικά με τις λύσεις τις οποίες δίνονται στα προβλήματα τα οποία διαδραματίζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές όπου το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος θεωρεί ότι είναι “Λίγα” τα προβλήματα τα οποία λύνονται με ρεαλιστικό τρόπο.

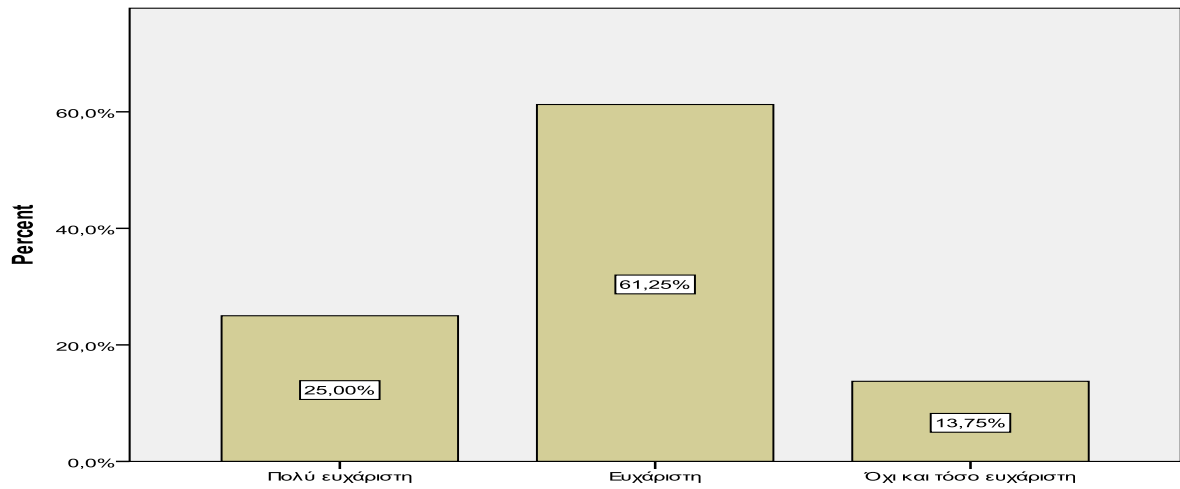
Στην συνέχεια έχουμε τα αποτελέσματα των ερωτήσεων σχετικά με την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή τους.

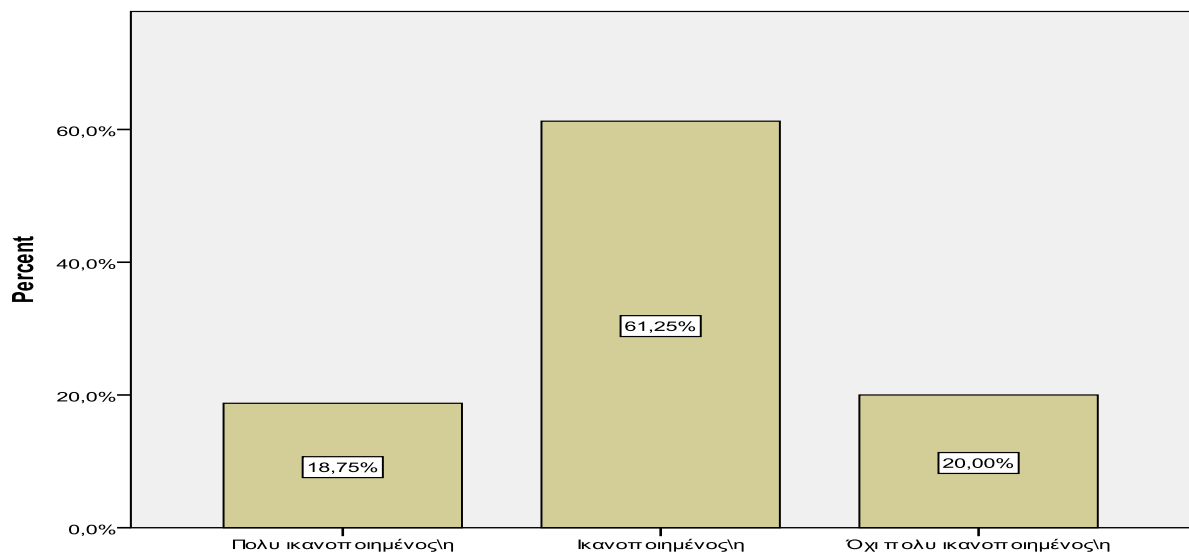
Διάγραμμα 9: Σε σύγκριση με άτομα τα οποία γνωρίζετε καλά, το τελευταίο διάστημα σας έχουν συμβεί λιγότερα, περισσότερα ή ο ίδιος αριθμός ευχάριστων πραγμάτων στην ζωή σας;

Διάγραμμα 10: Σε σύγκριση με άτομα τα οποία γνωρίζετε καλά, έχετε περισσότερα, λιγότερα ή τον ίδιο αριθμό προβλημάτων;

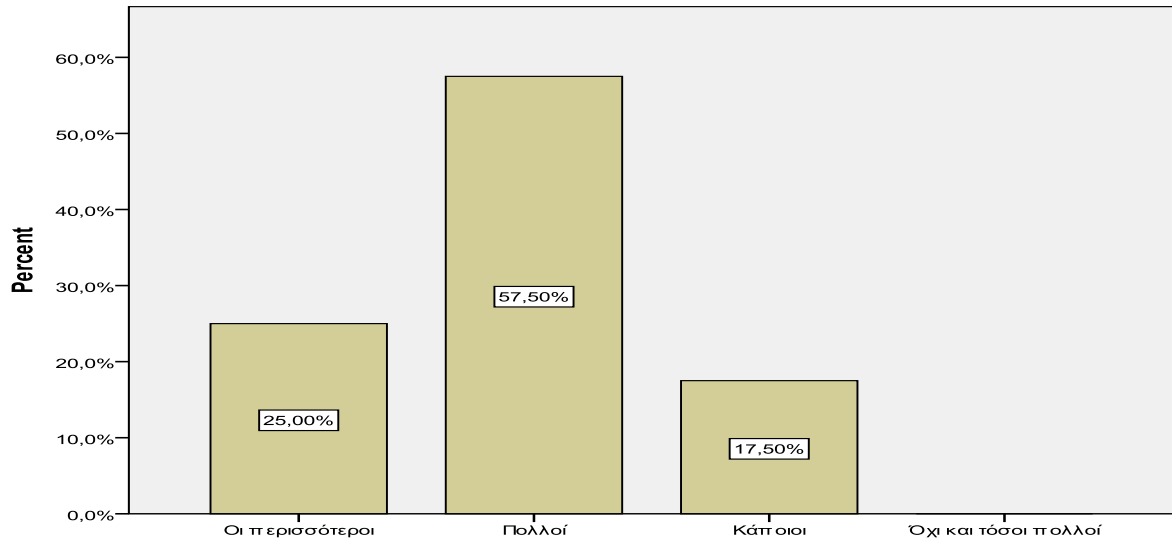
Διάγραμμα 11: Γενικά πόσο ευχάριστη θα λέγατε ότι είναι η ζωή σας;

Διάγραμμα 12: Γενικά πόσο ικανοποιημένοι είστε με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η ζωή σας;

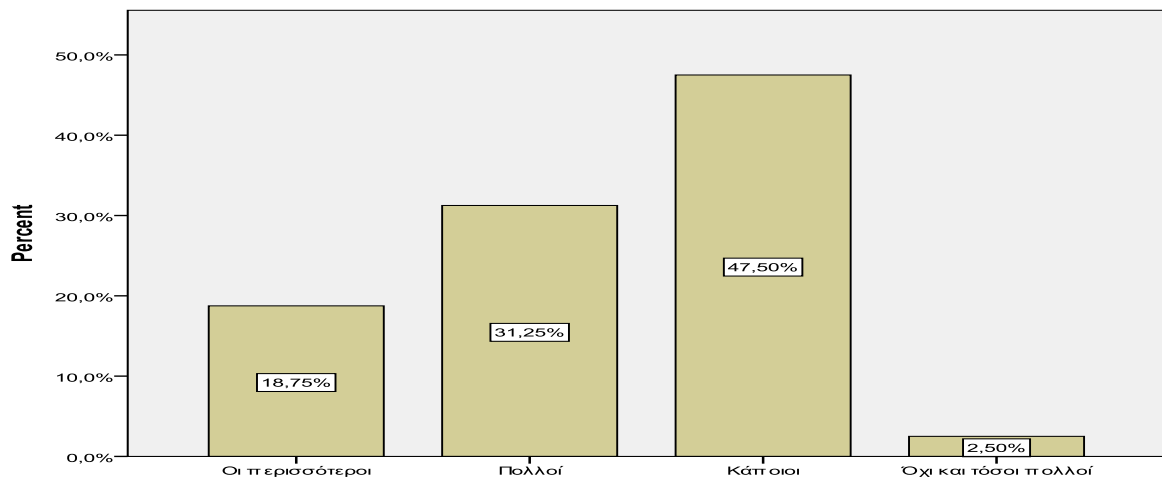
Διαμέσου των αποτελεσμάτων βλέπουμε ότι, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος θεωρεί ότι του έχουν συμβεί ο ίδιος αριθμός ευχάριστων πραγμάτων στην ζωή του σε σχέση με άτομα τα οποία γνωρίζει καλά με 52,50 τοις εκατό. Σχετικά με τον αριθμό των προβλημάτων που έχουν οι τηλεθεατές το μεγαλύτερο ποσοστό του δείγματος 53,75 τοις εκατό απάντησε, ότι έχει τον ίδιο αριθμό προβλημάτων σε σχέση με άτομα τα οποία γνωρίζει καλά. Επιπλέον ένα μεγάλο μέρος του δείγματος, της τάξεως του 61,25 τοις εκατό θεωρεί την ζωή του ευχάριστη, και αναφορικά με το πόσο ικανοποιημένοι είναι με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η ζωή τους, το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος 61,25 τοις εκατό απάντησε ότι είναι ικανοποιημένο.

Τέλος, έχουμε τα γραφήματα των ερωτήσεων τα οποία σχετίζονται με τα θέματα-προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές και στο κατά ποσό αυτά παρουσιάζονται και στην Κυπριακή κοινωνική πραγματικότητα.

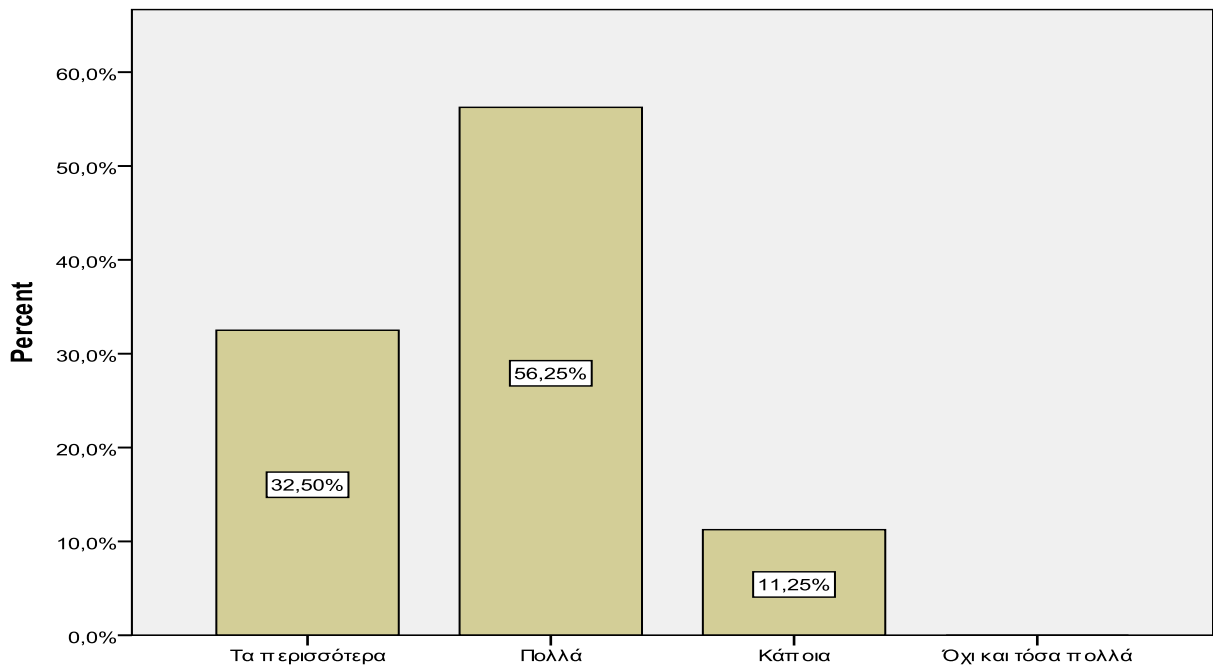
Διάγραμμα 13: Πόσοι γάμοι στην Κύπρο πιστεύετε ότι έχουν προβλήματα;

Αναφορικά με την ερώτηση για το πόσοι γάμοι στην Κύπρο έχουν προβλήματα το μεγαλύτερο μέρος του δείγματος 57,50 τοις εκατό απάντησε “Πολλοί” και ακολούθησαν οι απαντήσεις “Οι περισσότεροι” με 25 τοις εκατό και “Κάποιοι” με 17,50 τοις εκατό. Σχετικά με την απάντηση “Όχι και τόσο πολλοί” δεν επιλέχθηκε από κανέναν καταδεικνύοντας έτσι, ότι το δείγμα πιστεύει ότι στην Κύπρο όλοι σχεδόν οι γάμοι έχουν προβλήματα.

Διάγραμμα 14: Γενικά πόσοι ενήλικες, που είναι παντρεμένοι, πιστεύετε ότι έχουν ερωτική εξωσυζυγική σχέση στην Κύπρο;

Σχετικά με την ερώτηση η οποία αναφέρεται στο πόσοι Κύπριοι ενήλικες που είναι παντρεμένοι έχουν ερωτική εξωσυζυγική σχέση οι απαντήσεις έχουν ως εξής. Σύμφωνα με το δείγμα με μεγαλύτερο ποσοστό 47,50 τοις εκατό είναι η επιλογή “Κάποιοι” και ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι επιλογές “Πολλοί”, “Οι περισσότεροι” και τελευταία η επιλογή “Όχι και τόσο πολλοί”.

Διάγραμμα 15: Πόσα παιδιά, πιστεύετε, στην Κύπρο τσακώνονται συνεχώς με τους γονείς τους;

Ακολούθως σχετικά με την ερώτηση η οποία αναφέρεται στο πόσα παιδιά τσακώνονται συνεχώς με τους γονείς τους τα αποτελέσματα ήταν ότι, ένα μεγάλο μέρος του δείγματος 56,25 τοις εκατό πιστεύει ότι αυτά τα παιδιά είναι “Πολλά”. Ακολουθούν με μικρότερα ποσοστά οι επιλογές “Τα περισσότερα” με 32,50 τοις εκατό και η επιλογή “Κάποια” με 11,25 τοις εκατό. Επίσης υπήρχε και η επιλογή “Όχι και τόσα πολλά” η οποία δεν επιλέχθηκε από κανέναν.

Συμπερασματικά μέσα από την παρουσίαση των αποτελεσμάτων της κάθε ερώτησης γίνεται κατανοητό ότι, τα άτομα τα οποία αποτελούσαν το δείγμα τοποθετήθηκαν διαφορετικά στην κάθε ερώτηση χωρίς να υπάρχει κάποια πόλωση προς μία επιλογή απάντησης. Το γεγονός αυτό μας επιτρέπει να προχωρήσουμε στις υπόλοιπες υποθέσεις της έρευνας των οποίων η φύση τους είναι αιτιολογική.

5.2. Ανάλυση συσχετίσεων

Πίνακας 1: Απλές συσχετίσεις μεταξύ έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές, έκθεσης στην τηλεόραση και ρεαλισμού των σειρών με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα (n = 80)

Εξαρτημένες μεταβλητές	Γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα	Εξωσυζυγικές σχέσεις	Παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους	Ικανοποίηση από την ζωή
Ανεξάρτητες μεταβλητές				
Έκθεση στις δραματικές σειρές	.216	.079	.152	.136
Έκθεση στην τηλεόραση	.281*	.097	.072	.121
Ρεαλισμός των σειρών	.041	.055	.036	-.131

* $p \leq .05$ - ** $p \leq .01$ - *** $p \leq .001$

Ο πίνακας 1 παρουσιάζει τον συντελεστή r των απλών συσχετίσεων μεταξύ των ανεξάρτητων και εξαρτημένων μεταβλητών. Αρχικά, η μόνη στατιστικά σημαντική συσχέτιση είναι αυτή της έκθεσης στην τηλεόραση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής η οποία αναφέρεται στους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα. Πιο συγκεκριμένα η συσχέτιση αυτή είναι μέτρια θετικά συσχετισμένη. Γίνεται έτσι σε πρώτο στάδιο κατανοητό ότι, όσο περισσότερο ένα άτομο παρακολουθεί τηλεόραση αυτό έχει ως αποτέλεσμα το άτομο να πιστεύει, ότι στην Κύπρο υπάρχουν πολλοί γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα. Το ίδιο όμως δεν συμβαίνει και με τις αντιλήψεις σχετικά με τις εξωσυζυγικές σχέσεις και τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους, όπου οι συσχετίσεις είναι αμελητέες. Όσον αφορά την συσχέτιση η οποία αναφέρεται στην ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή, η συσχέτιση αυτή είναι ασθενής θετική. Που σημαίνει ότι, όσο περισσότερο ένα άτομο παρακολουθεί τηλεόραση αυτό έχει ως αποτέλεσμα να είναι λιγότερο ικανοποιημένο από την ζωή του.

Η δεύτερη ανεξάρτητη μεταβλητή της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές μέσα από τις συσχετίσεις του πίνακα 1 φαίνεται αρχικά να είναι, μέτρια θετικά συσχετισμένη με την εξαρτημένη μεταβλητή η οποία αναφέρεται στους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα. Έχουμε έτσι λοιπόν, και τις Κυπριακές δραματικές σειρές να επηρεάζουν την αντίληψη των τηλεθεατών σχετικά με το ότι, στην Κύπρο υπάρχουν πολλοί γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα. Επίσης η έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές είναι ασθενής θετικά συσχετισμένη με τις εξαρτημένες μεταβλητές της ικανοποίησης από την ζωή και των παιδιών τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους. Όπου αυτό σημαίνει ότι, όσο περισσότερο κάποιος παρακολουθεί Κυπριακές δραματικές σειρές τόσο περισσότερο τείνει να πιστεύει ότι στην Κύπρο υπάρχουν πολλά παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους. Επιπρόσθετα η έκθεση των ατόμων στις Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζει και την ικανοποίηση τους από την ζωή. Επιπλέον σχετικά με την συσχέτιση της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές και την αντίληψη η οποία αναφέρεται στις εξωσυζυγικές σχέσεις η συσχέτιση η οποία υφίσταται είναι αμελητέα.

Σχετικά με την ανεξάρτητη μεταβλητή η οποία αναφέρεται στον ρεαλισμό των σειρών, η μονή συσχέτιση η οποία προκύπτει είναι μεταξύ της μεταβλητής της ικανοποίησης από την ζωή η οποία είναι ασθενής αρνητικά συσχετισμένη ενώ οι υπόλοιπες είναι αμελητέες. Δηλαδή, όσο πιο ρεαλιστικά εκλαμβάνονται τα μηνύματα των Κυπριακών δραματικών σειρών από τους τηλεθεατές αυτό δεν επηρεάζει αρνητικά την ικανοποίησή τους από την ζωή.

Πίνακας 2: Συσχετίσεις με ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας (n = 80)

Εξαρτημένες μεταβλητές	Γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα		Εξωσυζυγικές σχέσεις		Παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους		Ικανοποίηση από την ζωή	
	Beta	R-Squared (με ελεγχόμενες τις μεταβλητές φύλου & ηλικίας)	Beta	R-Squared (με ελεγχόμενες τις μεταβλητές φύλου & ηλικίας)	Beta	R-Squared (με ελεγχόμενες τις μεταβλητές φύλου & ηλικίας)	Beta	R-Squared (με ελεγχόμενες τις μεταβλητές φύλου & ηλικίας)
Ανεξάρτητες μεταβλητές								
Έκθεση στις δραματικές σειρές	.186	.063	.016	.071	.171	.029	.116	.034
Έκθεση στην τηλεόραση	.270*	.085	-.035	.072	.116	.011	.071	.025
Ρεαλισμός των σειρών	-.012	.030	-.024	.072	.054	.004	-.161	.044

* $p \leq .05$ - ** $p \leq .01$ - *** $p \leq .001$

Ο πίνακας 2 παρουσιάζει το συντελεστή “Beta” (τυποποιημένος συντελεστής γραμμικής παλινδρόμησης), σχετικά με το πώς διαμορφώθηκαν οι απλές συσχετίσεις μετά και από την εξίσωση παλινδρόμησης στην οποία κρατήθηκαν σταθερές οι μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας. Ο λόγος για τον οποίο οι μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας κρατήθηκαν σταθερές ταυτόχρονα οφείλεται στην υπόδειξη των Hawkins και Pingree (1982), οι οποίοι αναφέρουν ότι, όλες οι πιθανές μεταβλητές οι οποίες μπορεί να διαμεσολαβούν της αρχικής σχέσης πρέπει να κρατούνται σταθερές ταυτόχρονα (Hawkins & Pingree, 1982 cited in Buerkel-Rothfuss & Mayes, 1981).

Όσον αφορά τα αποτελέσματα και πάλι έχουμε μόνο μια συσχέτιση η οποία είναι στατιστικά σημαντική και είναι αυτή της έκθεσης στην τηλεόραση μεταξύ της εξαρτημένης μεταβλητής η οποία αναφέρεται στους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα. Συγκρίνοντας την νέα συσχέτιση με την προηγούμενη αντίστοιχη απλή συσχέτιση βλέπουμε ότι έχει μειωθεί κατά 11 μονάδες αλλά συνεχίζει να είναι μέτρια θετικά συσχετισμένη. Επιπρόσθετα σχετικά με την έκθεση στην τηλεόραση και την αντίληψη για τις εξωσυζυγικές σχέσεις η συσχέτιση συνεχίζει να είναι αμελητέα. Το μόνο το οποίο άλλαξε στην συγκεκριμένη συσχέτιση είναι το πρόσημο κάνοντας έτσι την συσχέτιση αρνητική. Αναφορικά με την αντίληψη σχετικά με τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους η

συσχέτιση αυτή σε σύγκριση με την προηγούμενη αυξήθηκε κάνοντας την από αμελητέα σε ασθενή θετικά συσχετισμένη. Σχετικά με την ικανοποίηση από την ζωή, από ασθενή θετικά συσχετισμένη που ήταν προηγουμένως τώρα με ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας δεν υφίσταται πλέον.

Αλλαγές είχαμε και στις συσχετίσεις της μεταβλητής της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές. Αρχικά, η συσχέτιση της μεταξύ της αντίληψης η οποία σχετίζεται με τους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα μειώθηκε κατά 30 μονάδες. Το ίδιο έγινε και στην συσχέτιση με την εξαρτημένη μεταβλητή της ικανοποίησης από την ζωή όπου και αυτή μειώθηκε. Αυτό καταδεικνύει ότι, το φύλο και η ηλικία διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στο πώς το άτομο αντιλαμβάνεται τα μηνύματα τα οποία έχουν να κάνουν με αυτά τα θέματα-προβλήματα. Όσον αφορά την εξαρτημένη μεταβλητή σχετικά με τις εξωσυζυγικές σχέσεις, η συσχέτιση της μεταξύ της έκθεσης στις δραματικές σειρές συνεχίζει να είναι αμελητέα. Είχαμε όμως αύξηση στη συσχέτιση της εξαρτημένης μεταβλητής η οποία αφορά τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους.

Σχετικά με τον ρεαλισμό των σειρών και τις συσχετίσεις αναφορικά με τους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα, τις εξωσυζυγικές σχέσεις και τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους, οι συσχετίσεις αυτές συνεχίζουν να είναι αμελητέες. Η μόνη αλλαγή η οποία υπήρξε ήταν στην ικανοποίηση από την ζωή η οποία αυξήθηκε, παραμένοντας έτσι αρνητικά ασθενής συσχετισμένη.

Συγκρίνοντας όλες τις ανεξάρτητες μεταβλητές μεταξύ τους μετά και από την εξίσωση παλινδρόμησης έχουμε την έκθεση στην τηλεόραση να επηρεάζει μόνο την αντίληψη των τηλεθεατών σχετικά με τους γάμους στην Κύπρο. Η έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζει την αντίληψη των τηλεθεατών αναφορικά με τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους, και η ικανοποίηση από την ζωή επηρεάζεται ουσιαστικά μόνο από τον ρεαλισμό των σειρών με μια συσχέτιση η οποία είναι ασθενής αρνητικά συσχετισμένη. Αυτό σημαίνει ότι, όσο πιο ρεαλιστικά κατανοούν οι τηλεθεατές αυτά που βλέπουν, αυτό έχει ως αποτέλεσμα να μην επηρεάζονται και να είναι πιο ικανοποιημένοι από την ζωή τους. Τέλος, η εξαρτημένη μεταβλητή η οποία αφορά τις εξωσυζυγικές σχέσεις δεν επηρεάζεται από κάποια ανεξάρτητη μεταβλητή.

Πίνακας 3: Απλές συσχετίσεις μεταξύ ηλικίας και αντιλήψεων των τηλεθεατών σχετικά με τα θέματα-προβλήματα (n = 80)

Εξαρτημένες μεταβλητές	Γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα	Εξωσυζυγικές σχέσεις
Ανεξάρτητες μεταβλητές		
Ηλικία	-.169	-.265*

* $p \leq .05$ - ** $p \leq .01$ - *** $p \leq .001$

Ο πίνακας 3 παρουσιάζει τον συντελεστή r των συσχετίσεων της ανεξάρτητης μεταβλητής της ηλικίας των τηλεθεατών σε σχέση με τις αντιλήψεις τους αναφορικά με το πόσοι γάμοι στην Κύπρο έχουν προβλήματα και επίσης πόσοι ενήλικες έχουν εξωσυζυγική σχέση. Σύμφωνα με τα αποτελέσματα η μόνη στατιστικά σημαντική συσχέτιση είναι αυτή των εξωσυζυγικών σχέσεων η οποία είναι μέτρια αρνητικά συσχετισμένη. Αυτό υποδεικνύει ότι, όσο πιο νεαρό είναι το άτομο, η αντίληψη του σχετικά με τις εξωσυζυγικές σχέσεις στην Κύπρο είναι ότι, ο αριθμός των ενηλίκων οι οποίοι έχουν εξωσυζυγική σχέση δεν είναι τόσο μεγάλος. Επίσης αναφορικά με το πόσοι γάμοι έχουν προβλήματα στην Κύπρο η συσχέτιση αυτή είναι ασθενής αρνητικά συσχετισμένη όπου και εδώ, ισχύει το ίδιο με την προηγούμενη συσχέτιση.

6. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Κύριος στόχος της υφιστάμενης έρευνας είναι να εξετάσει εάν όσα προβάλλονται μέσα από τις Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με την Κυπριακή κοινωνική πραγματικότητα όπως επίσης και εάν επηρεάζεται η ικανοποίηση τους από την ζωή. Για να γίνει όμως αυτό εφικτό, η έρευνα βασίστηκε στην θεωρία της “καλλιέργειας της κοινής γνώμης”. Επιπρόσθετα η έρευνα στηρίχθηκε και μεθοδολογικά σε προηγούμενες έρευνες οι οποίες είχαν το ίδιο ερευνητικό ενδιαφέρον. Αξίζει επίσης να σημειωθεί ότι χρησιμοποιήθηκαν και άλλες ανεξάρτητες μεταβλητές πέραν της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές για τον έλεγχο των αντιλήψεων. Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι, όταν έχουμε να κάνουμε με αντιλήψεις και στο πώς αυτές επηρεάζονται, πρέπει πάντα να λαμβάνουμε υπόψη και άλλους παράγοντες οι οποίοι ενδέχεται να τις επηρεάζουν. Επομένως οι μεταβλητές οι οποίες χρησιμοποιήθηκαν ήταν, η έκθεση στην τηλεόραση, ο ρεαλισμός των δραματικών σειρών, το φύλο και η ηλικία. Όσον αφορά την μεθοδολογία η οποία ακολουθήθηκε για την ανάλυση περιεχομένου των Κυπριακών δραματικών σειρών και για την σύνταξη των ερωτηματολογίων και ακολούθως την ανάλυση τους, ήταν αυτή της ποσοτικής. Αυτό όμως που χαρακτηρίζει την συγκεκριμένη έρευνα είναι οι ερευνητικές υποθέσεις της. Έτσι, διαμέσου των συμπερασμάτων που ακολουθούν θα δούμε πώς αυτές οι ερευνητικές υποθέσεις απαντήθηκαν.

Αρχικά είχαμε τις απλές συσχετίσεις μέσα από τις οποίες αναμενόταν η έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές, η έκθεση στην τηλεόραση και ο ρεαλισμός των σειρών να είναι θετικά συσχετισμένες με τις αντιλήψεις των τηλεθεατών όσον αφορά τα θέματα-προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές, και επίσης οι τηλεθεατές να είναι λιγότερο ικανοποιημένοι από την ζωή τους. Μέσα όμως από την ανάλυση των απλών συσχετίσεων αυτό το οποίο προέκυψε ήταν ότι, μόνο η έκθεση στην τηλεόραση επηρεάζει τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με το πόσοι γάμοι στην Κύπρο έχουν προβλήματα. Επίσης ήταν και η μόνη συσχέτιση η οποία ήταν στατιστικά σημαντική. Σχετικά με τα υπόλοιπα προβλήματα τα οποία αναφέρονται στις εξωσυζυγικές σχέσεις και στα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους, μέσα από την ανάλυση δεν είχαμε κάποια ανεξάρτητη μεταβλητή η οποία να τις επηρεάζει σημαντικά. Το ίδιο ισχύει και για την ικανοποίηση από την ζωή. Το πρώτο αυτό αποτέλεσμα βασίζεται σε αυτό το οποίο υποστήριξε και ο ίδιος ο Gerbner, ότι η αυξημένη έκθεση και συγχρόνως ολόκληρο το τηλεοπτικό περιεχόμενο είναι αυτό το οποίο επηρεάζει τους τηλεθεατές και όχι κάποια συγκεκριμένα είδη περιεχομένου (Gerbner et al., 1986; Gerbner, 1998; Morgan & Shanahan, 2010). Αυτό δείχνει και την δύναμη που έχει ολόκληρο το περιεχόμενο της τηλεόρασης στο πώς επηρεάζει τους τηλεθεατές σε σύγκριση με ένα συγκεκριμένο είδος που στην προκειμένη περίπτωση είναι η σαπουνόπερα.

Ακολούθως έγινε ο έλεγχος των απλών συσχετίσεων με την εξίσωση παλινδρόμησης όπου κρατήθηκαν σταθερές οι μεταβλητές του φύλου και της ηλικίας. Αυτό είχε ως στόχο να ελέγξει εάν με τον έλεγχο άλλων μεταβλητών οι σχέσεις αυτές θα συνεχίσουν να υφίστανται έτσι ώστε να μπορούμε να πούμε ότι είναι αιτιώδεις (Γναρδέλλης, 2003:171-172). Αυτό το οποίο προέκυψε ήταν ότι και πάλι είχαμε σαν την μόνη στατιστικά σημαντική συσχέτιση αυτή της έκθεσης στην τηλεόραση με την αντίληψη σχετικά με τους γάμους οι οποίοι έχουν προβλήματα στην Κύπρο. Η συσχέτιση αυτή αν και μειώθηκε κατά 11 μονάδες εξακολουθούσε να είναι μέτρια θετικά συσχετισμένη όπου με βάση αυτό καταλήγουμε στο ότι, η αρχική συσχέτιση η οποία είχαμε ήταν αιτιώδης.

Επιπρόσθετα είχαμε και την υπόθεση ότι οι συσχετίσεις της έκθεσης στις Κυπριακές δραματικές σειρές με τις αντιλήψεις σχετικά με τα θέματα-προβλήματα και την μη ικανοποίηση από την ζωή με

ελεγχόμενες τις μεταβλητές του φύλου και τις ηλικίας θα ήταν μεγαλύτερες από τις αντίστοιχες συσχετίσεις των άλλων ανεξάρτητων μεταβλητών (έκθεσης στην τηλεόραση, ρεαλισμός των σειρών). Αυτό έγινε μόνο στις αντιλήψεις σχετικά με το πόσα παιδιά τσακώνονται με τους γονείς τους στην Κύπρο, όπου αυτό παρουσιάζεται με μία ασθενή θετική συσχέτιση, που σημαίνει ότι, τα άτομα τα οποία βλέπουν περισσότερο Κυπριακές δραματικές σειρές έχουν αντιλήψεις ότι είναι πολλά τα παιδιά τα οποία τσακώνονται με τους γονείς τους στην Κύπρο. Συγκρίνοντας όμως τις ανεξάρτητες μεταβλητές μεταξύ τους μετά και από την εξίσωση παλινδρόμησης βλέπουμε ότι μόνο η έκθεση στην τηλεόραση επηρέασε ουσιαστικά μίαν εκ των αντιλήψεων σχετικά με τα θέματα-προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές.

Τελευταία, έχουμε την υπόθεση η οποία αναφέρει ότι, άτομα τα οποία είναι πιο νεαρά για τον λόγο ότι δεν έχουν εμπειρίες πάνω σε θέματα τα οποία αφορούν τον γάμο και επίσης την συζυγική απιστία οι αντιλήψεις τους θα επηρεαστούν πιο εύκολα μέσα από το τηλεοπτικό περιεχόμενο. Διαμέσου όμως των συσχετίσεων των οποίων έγιναν καταλήξαμε στο ότι, όσο πιο νεαρά είναι τα άτομα τόσο λιγότερο πιστεύουν ότι στην Κύπρο υπάρχουν γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα όπως επίσης υπάρχουν και ενήλικες οι οποίοι έχουν εξωσυζυγική σχέση. Καταλήγουμε έτσι στο συμπέρασμα ότι, πιο νεαρά άτομα δεν επηρεάζονται μέσω του τηλεοπτικού περιεχομένου σε θέματα τα οποία αναφέρονται στον γάμο και την συζυγική απιστία, άσχετα από το γεγονός ότι δεν έχουν εμπειρίες πάνω σε αυτά τα θέματα.

Τα αποτελέσματα της υφιστάμενης έρευνας συμπίπτουν με τα αποτελέσματα της έρευνας των Greenberg, Neuendorf, Rothfuss και Henderson (1982), οι οποίοι μελέτησαν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με το εάν τα προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Αμερικανικές σαπουνόπερες υφίστανται στον ίδιο βαθμό και στην κοινωνική πραγματικότητα. Επίσης μελέτησαν και την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή σχετικά με την έκθεση τους στις σαπουνόπερες. Αυτό στο οποίο κατέληξαν ήταν ότι, η έκθεση στις σαπουνόπερες δεν επηρεάζει τις αντιλήψεις των τηλεθεατών όπως επίσης δεν επηρεάζει και την ικανοποίησή τους από την ζωή (Greenberg et al., 1982).

Συμπερασματικά, με βάση τα αποτελέσματα της έρευνας δεν μπορούμε να αποδείξουμε ότι η έκθεση στις Κυπριακές δραματικές σειρές, ο ρεαλισμός των σειρών και εν μέρει η έκθεση στην τηλεόραση επηρεάζει τις αντιλήψεις των τηλεθεατών σχετικά με αυτά τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές. Δεν μπορούμε να αποδείξουμε επίσης, ότι το περιεχόμενο των σειρών επηρεάζει την ικανοποίηση των τηλεθεατών από την ζωή. Σε αυτό όμως που καταλήγουμε μέσα από την συγκεκριμένη έρευνα είναι ότι η αυξημένη έκθεση στην τηλεόραση και συγχρόνως ολόκληρο το περιεχόμενο της επηρεάζει την αντίληψη των τηλεθεατών αναφορικά με το ότι, στην Κύπρο υπάρχουν πολλοί γάμοι οι οποίοι έχουν προβλήματα. Το εύρημα αυτό όπως αναφέραμε και προηγουμένως στηρίζεται σε αυτά τα οποία υποστήριξε ο Gerbner.

Αξίζει επίσης να αναφερθούμε στους λόγους που ενδεχομένως να επηρέασαν την έρευνα σχετικά με τις συσχετίσεις μεταξύ της έκθεσης στις δραματικές σειρές και των αντιλήψεων των τηλεθεατών αναφορικά με τα θέματα-προβλήματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές.

Σύμφωνα με τους Greenberg, Neuendorf, Rothfuss και Henderson (1982), υποστηρίζουν ότι κάποιος ο οποίος παρακολουθεί αυτές τις σειρές μπορεί να έχει ως στόχο να σταθεροποιήσει τις αντιλήψεις του και όχι να τις ενισχύσει. Επίσης μπορεί οι τηλεθεατές να μην επηρεάζονται από μία συγκεκριμένη πλοκή μίας σαπουνόπερας αλλά μέσα από κάποιο χαρακτήρα και από την συμπεριφορά του. Τέλος, το γεγονός ότι όλες οι Κυπριακές δραματικές σειρές μέσα από την έρευνα

μελετήθηκαν όλες μαζί σαν ίσες και ακολούθως καταλήξαμε στα θέματα τα οποία συγκλίνουν και οι 5, αυτό μπορεί να δημιουργεί κάποια προβλήματα. Ο λόγος είναι γιατί μία σειρά μπορεί να επηρεάζει τους τηλεθεατές της σε ένα συγκεκριμένο θέμα περισσότερο σε σύγκριση με κάποια άλλη σειρά η οποία παρουσιάζει το ίδιο θέμα αλλά του δίνει λιγότερη σημασία. Αυτό, έχει ως αποτέλεσμα να υπάρχουν ουσιαστικές διαφορές μεταξύ των τηλεθεατών (Greenberg et al., 1982).

7. ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΙ ΈΡΕΥΝΑΣ – ΜΕΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΈΡΕΥΝΕΣ

Όπως όλες οι έρευνες και η συγκεκριμένη υπόκειται σε κάποιους περιορισμούς. Αρχικά ο πρώτος περιορισμός οφείλεται στην μέθοδο δειγματοληψίας η οποία χρησιμοποιήθηκε και η οποία δεν μας επιτρέπει να γενικεύσουμε στον πληθυσμό. Αυτό, οφείλεται στο γεγονός ότι αυτού του τύπου η έρευνα πρώτη φορά γίνεται στην Κύπρο και ο κυριότερος στόχος της είναι να εξετάσει το φαινόμενο εάν οι Κυπριακές δραματικές σειρές επηρεάζουν τους τηλεθεατές με βάση την θεωρία της καλλιέργειας της κοινής γνώμης. Ως εκ τούτου, θα ήταν καλό να γίνει ακόμα μία έρευνα στο μέλλον με βάση την υφιστάμενη αλλά με μια μέθοδο δειγματοληψίας η οποία να μας επιτρέπει να γενικεύσουμε στον πληθυσμό για να γίνει ο έλεγχος εάν τα αποτελέσματα της παρούσας έρευνας υφίστανται ή απορρίπτονται. Επίσης ακόμα ένας περιορισμός είναι αυτός ο οποίος αναφέρθηκε στην προηγούμενη ενότητα σχετικά με το ότι, και οι 5 δραματικές σειρές αναλύθηκαν σαν ίσες χωρίς να υπάρχει κάποια διαφορά μεταξύ τους ενώ στην πραγματικότητα κάποιες από αυτές τις σειρές δίνουν περισσότερο έμφαση σε κάποια θέματα ενώ κάποιες άλλες όχι και τόσο πολύ. Γίνεται έτσι η εισήγηση να γίνει η μελέτη μιας δραματικής σειράς έτσι ώστε να γίνει ο έλεγχος κατά πόσο το περιεχόμενο επηρεάζει τους τηλεθεατές της. Παράλληλα, ακόμα ένας περιορισμός είναι αυτός του χρόνου ο οποίος ήταν περιορισμένος και έτσι δεν κατέστη εφικτό να μπορέσουν και άλλα άτομα να συμμετάσχουν στην έρευνα. Επιπρόσθετα σχετικά με την ανάλυση περιεχομένου των Κυπριακών δραματικών σειρών έπρεπε να υπήρχε ακόμα ένας κωδικοποιητής όπου μετά από την ανάλυση περιεχομένου θα γινόταν ο έλεγχος του επιπέδου συμφωνίας των ευρημάτων.

Κάποιες συμπληρωματικές εισηγήσεις οι οποίες αφορούν μελλοντικές έρευνες είναι ότι, θα ήταν καλό να γίνει η εισαγωγή και άλλων ανεξάρτητων μεταβλητών οι οποίες ενδέχεται να επηρεάζουν τις αντιλήψεις των τηλεθεατών. Οι μεταβλητές αυτές μπορεί να προκύψουν μέσα από την βιβλιογραφία ή και μέσα από συνεντεύξεις των τηλεθεατών όπου θα δούμε από πού επηρεάζονται οι απόψεις τους σχετικά με τα θέματα τα οποία παρουσιάζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές και ακολούθως να τις εισάγουμε σε ένα ερωτηματολόγιο το οποίο θα μας επιτρέψει να μελετήσουμε περισσότερα άτομα.

Τελειώνοντας, οι δραματικές σειρές είναι ένα είδος περιεχομένου το οποίο ειδικότερα στην Κυπριακή τηλεόραση κατέχει ένα κυρίαρχο ρόλο όπως επίσης με το τέλος μίας σειράς είναι έτοιμη μία άλλη να την διαδεχθεί. Με βάση αυτό κρίνεται αναγκαίο να γίνονται μελέτες οι οποίες θα έχουν ως στόχο να μελετήσουν την επίδραση που έχει το συγκεκριμένο είδος και γενικότερα το τηλεοπτικό περιεχόμενο στο ακροατήριο για τον λόγο ότι, εάν η πραγματικότητα κατασκευάζεται στους τηλεθεατές αυτό θα έχει σοβαρές επιπτώσεις στο πώς λειτουργεί μία κοινωνία και επίσης στο πώς οι άνθρωποι αντιμετωπίζουν διάφορες καταστάσεις.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ**Αγγλική Βιβλιογραφία:**

- Arts, C., Hollander, E., Renckstorf, K., & Verschuren, P. (1990). Grootschalig onderzoek naar media-uitrusting, media-exposure en mediagebruik in Nederland 1989. *Nijmegen: ITS*.
- Buerkel-Rothfuss, N. L., & Mayes, S. (1981). Soap Opera Viewing: The Cultivation Effect. *Journal of Communication*, 31(3), 108–115. doi:10.1111/j.1460-2466.1981.tb00433.x
- Cantril, H. (1940). *The invasion from Mars: A study in the psychology of panic*. Transaction Publishers.
- Cassata, M. B., Skill, T. D., & Boadu, S. O. (1979). In sickness and in health. *Journal of communication*, 29(4), 73-80.
- Cavender, G., & Deutsch, S. K. (2007). CSI and moral authority: The police and science. *Crime, Media, Culture*, 3 (1), 67–81.
- Cohen, J., & Weimann, G. (2000). Cultivation revisited: Some genres have some effects on some viewers. *Communication Reports*. doi:10.1080/08934210009367728
- Doob, A. N., & Macdonald, G. E. (1979). Television viewing and fear of victimization: Is the relationship causal?. *Journal of Personality and Social Psychology*, 37(2), 170.
- Elliott, W. R., & Slater, D. (1980). Exposure, experience and perceived TV reality for adolescents. *Journalism & Mass Communication Quarterly*, 57(3), 409-431.
- Estep, R., & Macdonald, P. T. (1985). Crime in the afternoon: Murder and robbery on soap oper. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*.
- Ex, C. T. G. M., Janssens, J. M. A. M., & Korzilius, H. P. L. M. (2002). Young Females' Images of Motherhood in Relation to Television Viewing. *Journal of Communication*, 52(4), 955–971. doi:10.1111/j.1460-2466.2002.tb02583.x
- Fiske, J. (2011). *Introduction to communication studies / John Fiske*. London ; New York : Routledge, 2011.
- Gamson, W., & Croteau, D. (1992). Media images and the social construction of reality. *Annual Review of Sociology*, 18(May), 373–393.
- Gerbner, G. (1998). Cultivation Analysis: An Overview. *Mass Communication Society*. doi:10.1207/s15327825mcs0103&4_4
- Gerbner, G., Morgan, M., & Signorielli, N. (1986). Living with Television : The Dynamics of the Cultivation Process.
- Greenberg, B. S., & Dominick, J. R. (1969). Racial and social class differences in teen-agers' use of television. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 13(4), 331-344.

- Greenberg, B. S., & Reeves, B. (1976). Children and the perceived reality of television. *Journal of Social Issues*, 32(4), 86-97.
- Greenberg, B. S., Neuendorf, K., Rothfuss, N. B., & Henderson, L. (1982). The soaps : What ' s on and who cares ?, (February 2014), 37–41.
- Hawkins, R. P., & Pingree, S. (1982). Television's influence on social reality. *Television and behavior: Ten years of scientific progress and implications for the eighties*, 2, 224-247.
- Hirsch, P. M. (1980). The “Scary World” of the Nonviewer and Other Anomalies A Reanalysis of Gerbner et al.'s Findings on Cultivation Analysis Part I. *Communication research*, 7(4), 403-456.
- Huesmann, R. L., Eron, L. D., & Walder, L. O. (1977). *Growing up to be violent: A longitudinal study of the development of aggression*. New York: Pergamon Press.
- Hughes, M. (1980). The fruits of cultivation analysis: A reexamination of some effects of television watching. *Public Opinion Quarterly*, 44(3), 287-302.
- Katzman, N. (1972). Soap Operas: What's Been Going on Anyway? *The Public Opinion Quarterly*, 36(2), 200–212.
- Kubic, K. N., & Chory, R. M. (2007). Exposure to television makeover programs and perceptions of self. *Communication research reports*, 24(4), 283-291.
- Mackay, H., & O'Sullivan, T. (2006). *The media reader : continuity and transformation / edited by Hugh Mackay and Tim O'Sullivan*. London ; Thousand Oaks, Calif. : Sage.
- Modleski, T. (1979). “The search for tomorrow in today's soap operas.” *Feminist television criticism: A reader*, 36–47.
- Morgan, M., & Shanahan, J. (2010). The State of Cultivation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 54(2), 337–355. doi:10.1080/08838151003735018
- Perse, E. M. (1986). Soap opera viewing patterns of college students and cultivation. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 30(2), 175–193. doi:10.1080/08838158609386618
- Potter, W. J. (1988). Perceived reality in television effects research. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 32(1), 23–41. doi:10.1080/08838158809386682
- Quick, B. L. (2009). The Effects of Viewing Grey's Anatomy on Perceptions of Doctors and Patient Satisfaction. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 53(1), 38–55. doi:10.1080/08838150802643563
- Ramsdell, M. L. (1973). The Trauma of TV's Troubled Soap Families. *Family Coordinator*, 22(3), 299-304.
- Shrum, L. J. (1999). The Relationship of Television Viewing with Attitude Strength and Extremity: Implications for the Cultivation Effect. *Media Psychology*, 1(1), 3.

- Signorielli, N., & Bacue, A. (1999). Recognition and Respect: A Content Analysis of Prime-Time Television Characters Across Three Decades. *Sex Roles*, 40(7-8), 527-544. doi:10.1023/A:1018883912900
- Slater, D., & Elliott, W. R. (1982). Television's influence on social reality. *Quarterly Journal of Speech*, 68(1), 69-79.
- Top 25 Shows - AGB Nielsen Media Research (Cyprus). (2014). Retrieved March 18, 2014, from <http://www.agbcyprus.com/public/telebarometer/top25CMS.php>
- Woo, H. J., & Dominick, J. R. (2001). Daytime television talk shows and the cultivation effect among US and international students. *Journal of Broadcasting & Electronic Media*, 45(4), 598-614.
- Zillmann, D. (1980). Anatomy of suspense. *The entertainment functions of television*, 133-163.
- Ελληνική Βιβλιογραφία:**
- Carrier, J.-P., & Ασλανίδου, Σ. (2004). *Θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάλυση των ΜΜΕ / Jean Pierre Carrier, Σοφία Ασλανίδου*. Αθήνα : Τυπωθήτω-Γιώργος Δαρδανός, 2004.
- McQuail, D., Παπαθανασόπουλος, Σ., & Μεταξά, Κ. (2003). *Η θεωρία της μαζικής επικοινωνίας για τον 21ο αιώνα / Ντένις ΜακΚουεϊλ ; εισαγωγή, επιμέλεια Στέλιος Παπαθανασόπουλος ; μετάφραση Κάτια Μεταξά*. Αθήνα : Καστανιώτης, c2003.
- Ανδριώτης, Κ. Β. (2003). *Ποσοτική έρευνα και ανάλυση δεδομένων με τη χρήση του spss 11.5 / Κωνσταντίνος Β. Ανδριώτης*. Αθήνα : Κλειδάριθμος, c2003.
- Γναρδέλλης, Χ. (2003). *Εφαρμοσμένη στατιστική / Χαράλαμπος Γναρδέλλης*. Αθήνα : Παπαζήσης, 2006.
- Κυριαζή, Ν. (2011). *Η κοινωνιολογική έρευνα : κριτική επισκόπηση των μεθόδων και των τεχνικών / Νότα Κυριαζή*. Αθήνα : Πεδίο, 2011.
- Παναγιωτοπούλου, Ρ. (1998). *Η "κατασκευή" της πραγματικότητας και τα μέσα μαζικής ενημέρωσης : διεθνές συνέδριο Αθήνα, Απρίλιος 1996 / επιμέλεια Ρ. Παναγιωτοπούλου... [κ.ά.] ; Τμήμα Επικοινωνίας και Μέσων Μαζικής Ενημέρωσης, Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών*. Αθήνα : Αλεξάνδρεια, 1998.
- Στυλιανού, Σ. (2013). *Βία και εγκληματικότητα στο τηλεοπτικό πεδίο της Κύπρου και ο ρόλος της Αρχής Ραδιοτηλεόρασης Κύπρου* (p. 212).

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ**1. ΚΩΔΙΚΟΛΟΓΙΟ ΑΝΑΛΥΣΗΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ****Ποσοτική Ανάλυση Περιεχομένου-Φόρμα Καταγραφής**

Ε.Ε	
Μονάδα καταγραφής (Επεισόδιο)	

Αριθμός Περίπτωσης	
Ημερομηνία	
Ώρα	

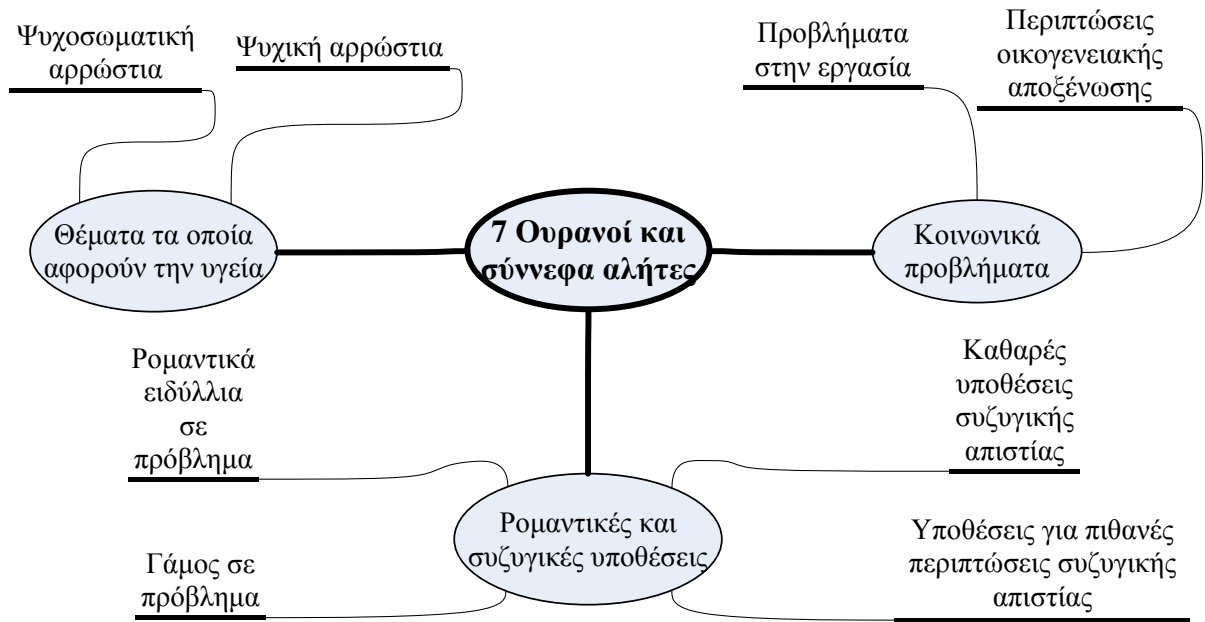
Πίνακας Καταγραφής

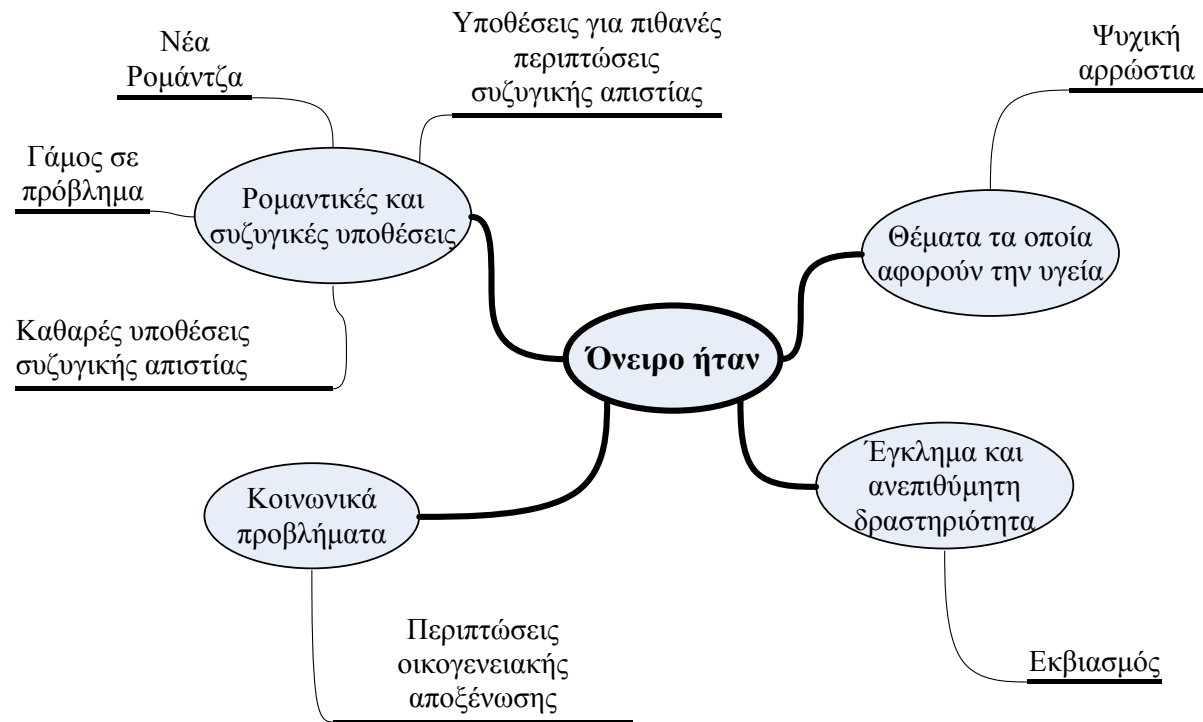
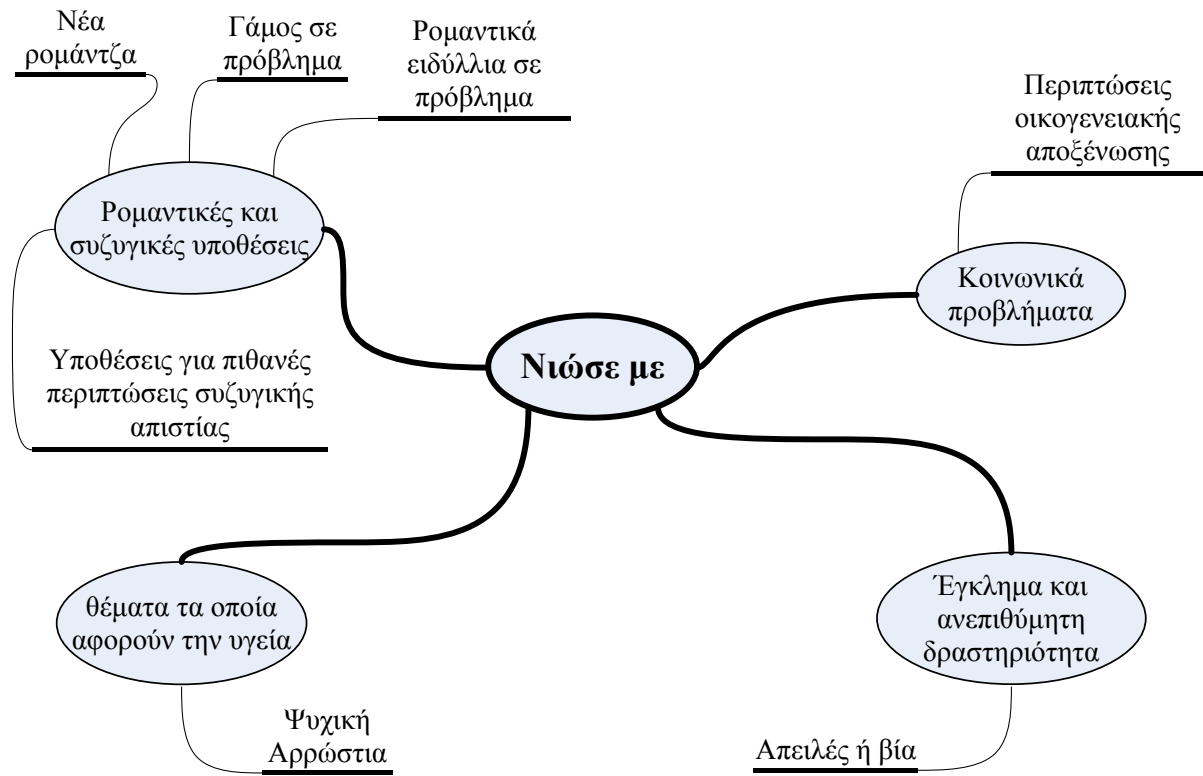
Γεγονότα (Μονάδα Καταγραφής)	Σκορ
Έγκλημα και ανεπιθύμητη δραστηριότητα	
Εκβιασμός	
Διγαμία	
Απειλές ή βία	
Δολοφονία	
Άλλοι θάνατοι	
Δηλητήριο	
Παράνομη διακίνηση ναρκωτικών	
Άντρας στην φυλακή	
Κοινωνικά Προβλήματα	
Προβλήματα στην εργασία	
Άτομα τα οποία είναι με αναστολή ή απολύθηκαν	
Περιπτώσεις μέθης	

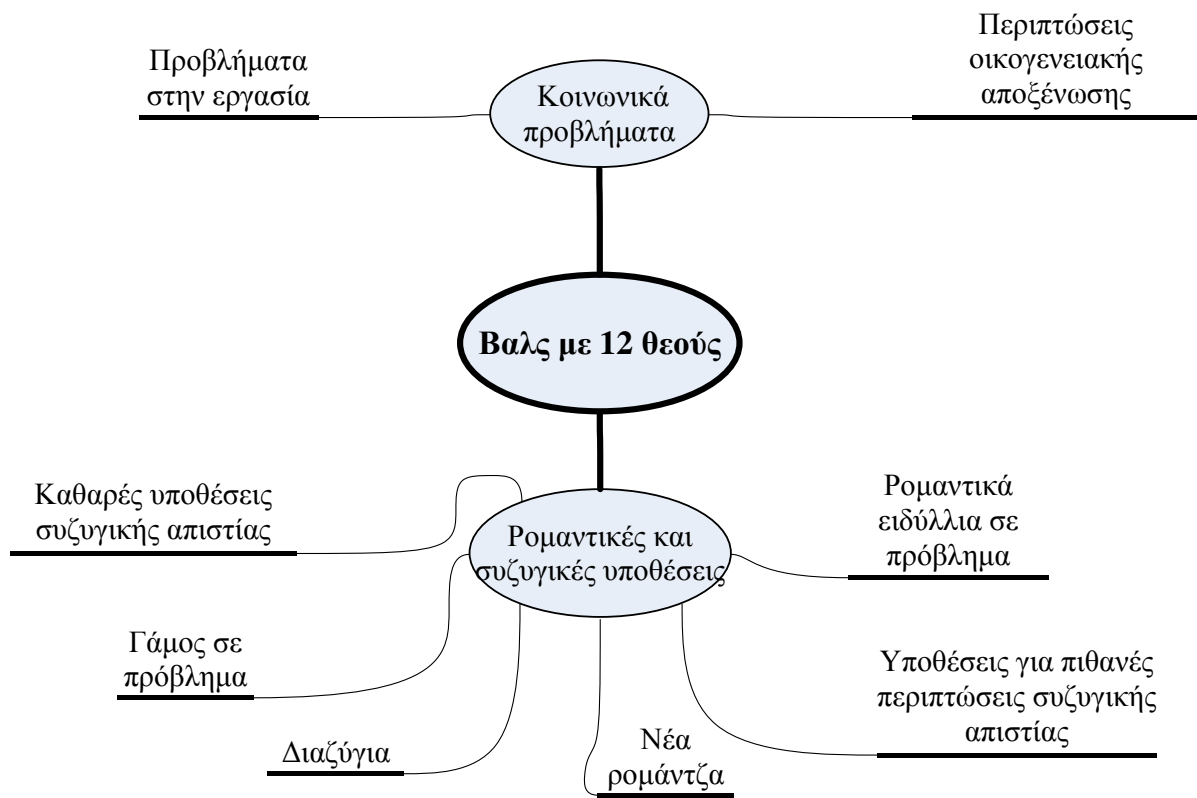
Νεαροί μπλεγμένοι στα ναρκωτικά	
Παιδί του οποίου οι γονείς δεν είναι παντρεμένοι μεταξύ τους	
Υιοθεσία ενός παιδιού	
Περιπτώσεις οικογενειακής αποξένωσης	
Θέματα τα οποία αφορούν την υγεία	
Ψυχική αρρώστια	
Ψυχοσωματική αρρώστια	
Εγκυμοσύνη	
Επιτυχής φαρμακευτική περίθαλψη	
Σημαντικές φαρμακευτικές έρευνες	
Ρομαντικές και συζυγικές υποθέσεις	
Ρομαντικά ειδύλλια σε προβλήματα	
Νέα ρομάντζα	
Γάμος σε πρόβλημα	
Καθαρές υποθέσεις συζυγικής απιστίας	
Υποθέσεις για πιθανές περιπτώσεις συζυγικής απιστίας	
Διαζύγια ή ακυρώσεις γάμων	
Συμφιλιώσεις παντρεμένων ζευγαριών	
Επικείμενοι γάμοι	

Αριθμητική κατάταξη γεγονότων

2. ΓΝΩΣΤΙΚΟΙ ΧΑΡΤΕΣ

3. ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟ

Γεια σας, ονομάζομαι Νικόλας Σόρος και είμαι φοιτητής του Τεχνολογικού Πανεπιστημίου Κύπρου, στον κλάδο Επικοινωνίας και Σπουδών Διαδικτύου. Διεξάγω μια έρευνα για την πτυχιακή μου εργασία σχετικά με τις Κυπριακές δραματικές σειρές. Οι απαντήσεις του ερωτηματολογίου δεν θα χρησιμοποιηθούν για κανέναν άλλο σκοπό παρά μόνο για την υλοποίηση της έρευνας.

Από κάθε ερώτηση επιλέγετε μόνο μία απάντηση

Αρχικά θα θέλαμε να σας κάνουμε κάποιες ερωτήσεις σχετικά με τις τηλεοπτικές σας συνήθειες.

1. Πόσες ώρες την εβδομάδα παρακολουθείτε κυπριακές δραματικές σειρές (Μπρούσκο, Όνειρο ήταν, Νιώσε με, Βαλς με 12 θεούς, 7 ουρανοί και σύννεφα αλήτες); Μπορεί να παρακολουθείτε μία από αυτές, ή ένα συνδυασμό ή και καμία.

- 4 ώρες ή περισσότερο
- 2-3 ώρες
- 1 ώρα ή λιγότερο
- 0 ώρες

2. Πόσες ώρες περίπου παρακολουθείτε τηλεόραση την ημέρα;

- λιγότερο από 15 λεπτά
- 15 λεπτά
- 30 λεπτά
- 45 λεπτά
- 1 ώρα
- 1 ώρα και 15 λεπτά
- 1 ώρα και 30 λεπτά
- 1 ώρα και 45 λεπτά
- 2 ώρες
- 2 ώρες και 15 λεπτά
- 2 ώρες και 30 λεπτά
- 2 ώρες και 45 λεπτά
- 3 ώρες
- Περισσότερο από 3 ώρες

Στην συνέχεια ακολουθούν ερωτήσεις οι οποίες αφορούν, εάν οι Κυπριακές δραματικές σειρές είναι ρεαλιστικές.

3. Πόσα από τα προβλήματα τα οποία αντιμετωπίζουν οι χαρακτήρες στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι είναι ρεαλιστικά;
- Τα περισσότερα
 - Μερικά
 - Λίγα
 - Κανένα
4. Πόσοι από τους χαρακτήρες που υπάρχουν στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι αντιπροσωπεύουν πραγματικούς ανθρώπους;
- Οι περισσότεροι
 - Μερικοί
 - Λίγοι
 - Κανένας
5. Πόσες από τις καταστάσεις στις οποίες εμπλέκονται μέσα οι χαρακτήρες στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι είναι ρεαλιστικές;
- Οι περισσότερες
 - Μερικές
 - Λίγες
 - Καμία
6. Πόσα από τα προβλήματα τα οποία διαδραματίζονται στις Κυπριακές δραματικές σειρές θεωρείτε ότι λύνονται(μέσα στις σειρές) με ρεαλιστικό τρόπο;
- Τα περισσότερα
 - Μερικά
 - Λίγα
 - Κανένα

Ακολουθως θα θέλαμε την άποψη σας για κάποια κοινωνικά θέματα.

7. Πόσοι γάμοι στην Κύπρο πιστεύετε ότι έχουν προβλήματα;

- Οι περισσότεροι
- Πολλοί
- Κάποιοι
- Όχι και τόσοι πολλοί

8. Γενικά πόσοι ενήλικες, που είναι παντρεμένοι, πιστεύετε ότι έχουν ερωτική εξωσυζυγική σχέση στην Κύπρο;

- Οι περισσότεροι
- Πολλοί
- Κάποιοι
- Όχι και τόσοι πολλοί

9. Πόσα παιδιά, πιστεύετε ,στην Κύπρο τσακώνονται συνεχώς με τους γονείς τους;

- Τα περισσότερα
- Πολλά
- Κάποια
- Όχι και τόσα πολλά

Παρακάτω ακολουθούν κάποιες ερωτήσεις που έχουν να κάνουν με το ποια είναι η άποψη σας σχετικά με διάφορες πτυχές της ζωής σας

10. Σε σύγκριση με άτομα τα οποία γνωρίζετε καλά, το τελευταίο διάστημα σας έχουν συμβεί λιγότερα, περισσότερα ή ο ίδιος αριθμός ευχάριστων πραγμάτων στην ζωή σας;

- Περισσότερα
- Ο ίδιος αριθμός
- Λιγότερα

11. Σε σύγκριση με άτομα τα οποία γνωρίζετε καλά, έχετε περισσότερα, λιγότερα ή τον ίδιο αριθμό προβλημάτων;

- Περισσότερα
- Τον ίδιο αριθμό
- Λιγότερα

12. Γενικά πόσο ευχάριστη θα λέγατε ότι είναι η ζωή σας;

- Πολύ ευχάριστη
- Ευχάριστη
- Όχι και τόσο ευχάριστη

13. Γενικά πόσο ικανοποιημένοι είστε με τον τρόπο με τον οποίο εξελίσσεται η ζωή σας;

- Πολύ ικανοποιημένος\η
- Ικανοποιημένος\η
- Όχι πολύ ικανοποιημένος\η

Και τέλος για να έχουμε μια καλύτερη εικόνα του δείγματος μας θα θέλαμε να σας κάνουμε κάποιες ερωτήσεις οι οποίες αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά.

14. Φύλο

- Άντρας
- Γυναίκα

15. Ηλικία

- κάτω των 18
- 18-25
- 26-35
- 36-45
- 46-60
- 60+

.....